

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UGCA 64-66 SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évfolyam 186. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Családok, 1928 augusztus hó 16

Kulturadó és demagógia

Írta: MOLTER KÁROLY

Az Országos Magyar Párt gyergyói nagygyűlésén Szigyártó Gábor, tanár, a marosvásárhelyi Magyar Párt alelnöke külön beszédében kérdezte meg az ott időző s talán fölösszámban politizáló bankvezér és banfiskális uraktól, hogy mekkora évi kulturadót fizetnek be száz mintára az Országos Magyar Párt pénztárába? E demagóg kérdésre azonnal készen állt Gyárfás Elemér, a komoly közgazdász és megállapította, hogy Szigyártónak egy nappal hamarabb, a gyűlés első napján kellett volna elmondania beszédét. Aznap, mikor Szigyártó beszélt, jalkiáltása már nem volt aktuális, és különben is, ugymond Gyárfás, mit szólnának a kulturadóhoz a részvényesek?!

Átkozott részvényesek! Hogy ezek mindig tiltakoznak, valahányszor a tanítók, tanulók és iskolák javára kellene országos akciót beindítani! De bezzeg egy püsszt se hallatnak ezek a szabályozható részvényesek a mellényzsebben, mikor egy-egy álhírlapot kell leszerelni, vagy még akkor se, ha egy tisztességes lapot kell kiméltre puhítani egy-egy banknak a nyilvánosságát el nem bíró tevékenysége iránt. A részvényesek csak a magyar kulturademagógia hallatára lesznek idegesek: egy gombnyomásra nyoszörögni kezdenek, ha az amugy is küzdő pénzügyintézetek megadóztatását indíványozza valamelyik profán egységbontó...

Jóideje hallgat is Erdélyben a kulturademagógia. Elszokott attól, hogy a nemzet küzdelmének frontján szövetséget lásson az anyagiak üzletes vezetőségében. Most, hogy a bankuzsora hinárlját néhány jövőépítő hírlapíró az erdélyi édesvíz felszínére kavarta, lehetetlen újra föl nem tenni a demagóg kérdést: mennyit fizettek az akkor negyvenszázalékos kamatát szedő bankok az Országos Magyar Párt rendelkezésére? Mennyiben utánozták a szintén nacionalizált és olcsó száz bankok példáját és mekkora adót juttattak a nemzeti kulturánk istápolására? Mennyiben erősítették szellemi frontunkat, hogy jóvátégyék az anyagi front összeomlásztásában kivett munkarészüket? Mekkora volt a türelmi adó, mellyel őket a párt-szervezet joggal megterhelte, míg züllésnek indultak nyelvünk csarnokai, apostolai és prédikátorai és megingott a magyar nép gazdasági léte? Mennyit adtak az otthonukon kívüli magyar amfiktionaiak, az összekötő kulturintézmények épségbentartására és rajta voltak-e, hogy amit az erkölcsi illem ellen vétettek, azt jóvátégyék a magyar szellemiség megtámasztásával, egy szívből induló nemzeti műveltségpártolással? Legalább alibit tudnak-e bizonyítani, ha kérdőre vonja majd őket a nemzet jószelleme, hogy a leromlás idején hol volt a segítő kezük? Van-e csak egy magyar bank is, amelyik azért ment tönkre, mert igen sokat áldozott kulturális célokra, holott — tanítók, lajeinerek, véréket s idegeiket a magyar tömegéért áldozó magánosok közt akadnak ilyen önkéntes tönkrementők! De hogy a bankok közt milyenek akadnak, azt ne feszegezzük. Mégis miért látni annyi bankembert és a bank környékéről való gentlemant a politikai fronton, míg a kultura közlegényei és hadnagyai még semmiféle magasabb sarzsit el nem értek.

E sorok nempolitikus írója gyakran vetette föl a bankadó nemaktuális kérdését Marosvásárhelyt a sajtóban és élőszóval is, miglen egyszer Gyárfás Elemérnek egy adlatusától, szintén politizáló bankjogásztól a következő erélyes választ kapta: „Mit tudod te, hogy a magyar bankok mennyit költenek magyar kulturára?!”

Valóban, mit tudom én? És mit tudja más?

És ha én nem tudom Marosvásárhelyt, ha előtem titok, aki csakis kulturával foglalkozom, akkor ki tudja? Széles Erdélyben ki ad erre nézve felvilágosítást és ki nyugtat meg, hogy a demagógia elől eltitkolva mégis tetemes összegek fordítatnak ama tulnyomós kamatokból a magyar kulturára? Erre a megnyugtatóra ugyanis szükségünk volna, mert például a marosvásárhelyi református kollégium tanárkara, mely a tanulók tandijából él és az állami tanárok fizetésének a felét kapja, saját költségén neveltet néhány tanárjelöltet a hazai egyetemeken, hogy kipusztulása után legyen utánpótlás a nevelőnemzedékben. E barbár hősiességet meg sokalva kérdezzük a bankok politikusaitól, a kereső közgazdaktól: mennyit vállaltak az urak a magyar kultura fenntartásából? Mert mindmai napig csak ezzel a lélekben kimerítő válasszal maradtunk: „mit tudod te, hogy stb...”

Mit tudja azt egy kulturademagóg? Egy igazága egységbontó, akinek semmi érzéke a kötelező körtesszólamok iránt? Mégis csak a kisebbség gazdasági és politikai frontszilárdsága az első s csak azután jön a műveltségi, mely előbbieknek csak függeléke. E ma már mindinkább vitatható igazság elismerője, alulirott, valaha Gyárfás Elemért ajánlotta kevésszámú olvasójának magyarpárti országos elnökül. Annaira elismerte a jeles közgazda, egykori nemzetiségpolitikus, ma szenátor és banktömegvezér, rátermettségét a vezetésre. Ugy érezte, hogy, ha igaz is, amit ellenfelei mondanak róla, hogy nem szereti eléggé a részvényeket és részvényeseket, annyira nem, hogy történetirással és egyházirodalommal is foglalkozik — mégis csak az eleje a képességekkel megáldott politikusainak! The right man on the right place! Könyvműség az ilyen kézzelfogható értéket támadni, pláne, mikor már hatalmon van és itél eleveneket és holtakat (előbbieket demagógiával vádolja, utóbbi maradákat árveréssel fenyegeti!)

Ámde éppen az a demagógia sajátja, hogy elhalványítja vaklármával a távolbalátó nagyok tiszteletét. Gyárfás Elemér és az általa védett bankok előre láttak. Előre látták, hogy ez a demagóg láрма egyszer ki fog törni. És az igazi nagyok példájára nem is féltek őket a „feretmesszájú timárok” rágalmaiktól, hanem a tisztességes sajtó fölhorkanására készültek fel. És ma már jóelve elhatározták, hogy az első mukkanásra — odaadják azt a Trianon óta szerzett vagyon, melynek keletkezése összeesik a magyar értelmiség és a magyar nép, a dolgozók, de még a magyar feudálisoknak is a teljes leszegényítésével? Odaadják, legalább részben, azoknak a fölsegítésére, akiknek nevében politizáltak, mellet vertek, akiknek a kormánypolitika által való tönkrejutásakor nem segítettek és akiknek a kedvéért türték ártatlanul a kulturademagógok meg-megujuló tetemrehívását? Mikor fölzug a „Recrudescunt,” akkor egyszerre tömők be a demagógia száját egyetlen nagylelkű gesztussal: neszték, nektek gyűjtöttünk, leszállítjuk a kamatokat a száz bankokhoz hasonlóan és fölajánljuk a látható nyereségünk bizonyos részét, mint a százszok, a nemzet lelkeének és kedélyének fölgazdagítására? A híres magyar nemzet fölhorradó sebeit eltakarjuk, irt hozunk a mai irtózatban és elhallgattatjuk egyszeribe a szemrehányásokat? Így tettek és tesznek és teendik ama providenciális politikusaink és bankférfiaink?

Nem tesznek így. Hanem úgy fogalmaznak a magyarság előtt, hogy aki bírál, számonkér, aki ellentmond és sokall, aki fölhaborodik e nehézségek vámszedőinek cinizmusán, — az hiába van bent a párthban, mégis egységet bont és nem

jó magyar! Az bolsevista, vagy októbrista, vagy destruktív defetista, az nem aktuális, nem a mi vérünk és a száz példa nevetséges, kérem, egy nyolcszázéves kisebbség és a nemzet tudja, mit csinál, mert a Budapesttől elvágott vérereket, a pénz vérkeringését kell előbb Bukaresttel helyreállítani, konszolidálni, visszleszámítolási hitelt inaugurálni, inflációt várni és nyillegyes uton járni, a magyar kultura javára semmit sem érni, csak sirni, sirni, sirni sirni!...

Meddig élnek vissza még türelmünkkel a bank-Catilinák? És meddig türjük mi e szokatlan bankardemagógiát? A bankok is a magyar egységbe tartoznak, tessék nekik is parancsolni! Nemcsak Nagy István földésznek....

Mária királyné töröcsvári kastélyában szövegezik meg György király manifestumát

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap röviden megemlékeztünk arról, hogy a görög monarchisták népes küldöttsége érkezett Bukarestbe. A küldöttségjárás nagyobb arányú royalista megmozdulással van kapcsolatban, melynek kapcsán a Bukarestben élő György görög ex-király manifestumot fog kibocsátani. Ezt a kiáltványt, mely a görög néphez szól, az egész világon terjeszteni fogják. A manifestumot Mária özvegy királynő töröcsvári kastélyában szövegezik meg a görög monarchisták.

Mária szerb királynő Bukarestben

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Mária jugoszláv királynő ma reggel a fővárosba érkezett. A királynő csak néhány órát fog Bukarestben tartózkodni s ezután tovább utazik.

Stresemann még nem döntött párisi utjáról

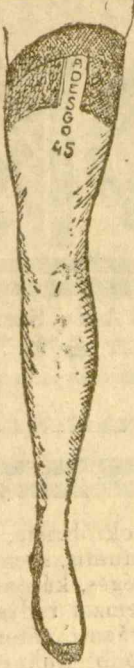
Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Intransigeant értesülése szerint a francia külügyminiszteriumban e hét folyamán várják Stresemann választ a kormány meghívására. A lap nagyon valószínűnek tartja, hogy Stresemann elfogadja a meghívást és ez esetben aug. 25-én jelenik meg Párisban a Kellog-paktum aláírása végett.

Japán nem tűri, hogy Kína rátegye kezét Mandzsuriára

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Journalnak jelentik Londonból: báró Hayasi japán meghatalmazott miniszter Csangcsuljang tábornoknak ultimátumot adott át, melyben a legerélyesebben kijelenti, hogy Japán nem fogja tűrni, hogy a kínai nacionalista kormány Mandzsuriára rátegye a kezét.

Revolverrel védekezett egy futballkapus a tizenegyes ellen

Prágából jelentik: Az egyik környékbeli labdarugó mérkőzésen a bíró megítélt egy tizenegyeset. Az ellenzék kapusa erre revolvert rántott és észnélkül lövöldözni kezdett. A golyók szerencsére senkiben sem tettek kárt. Csak nehezen sikerült megfékezni a dühöngő embert.

Adesge

45 és 48 védjegyű

a legjobb és a legtartósabban mosható

Tisztaselyem harisnya

Jól megy Kolozsváron a csődtömeggondnokoknak

Az egyik pompás autót, a másik házat vásárolt magának

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kolozsvári Egyesült Közgazdasági Bank csődügyével kapcsolatosan általában azokat a szerencsétlen betéteseket sajnálták, akik a bank bukásával a legutolsó vagyonkájukat veszítették el. Aztán egyesek akadtak, akik azt hangoztatták hogy ami még megmaradhatott volna az is el fog uszni a csődtömegben. Ezeket a hivatlan prókátorokat leintették.

Most pedig örömmel jelenthetjük: Az Egyesült Közgazdasági Bank csődtömeggondnokai vásárolnak:

Az egyik házat vásárolt magának a

napokban több millió lejért Kolozsvár szívében, a másik pedig pompás autót látta el magát, amelynek bizonyára összes részletei ki vannak már fizetve.

Nem akarunk személyeskedni és ilyen természetű magánügyekbe beleavatkozni, csak érdekes tényként regisztráljuk, hogy Kolozsváron igen jól megy a csődtömeggondnokoknak, még akkor is, ha azok százszázalékosan a betétesek érdekeit képviselik is. Hogy mit jelent a csődtömeggondnok mai fogalma Kolozsváron és az ország többi részén is, ahhoz már volt pár szavunk és lesz még ezután is.

A régi liberális kormányzás tüntette el a megtalált penészes telekkönyveket

Az ellenzéki sajtó sürgős vizsgálatot követel — Panamaszag lengedezik a városi gazdálkodás körül is

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A földművelésügyi minisztérium pincéjében felfedezett, három év óta penészedő telekkönyvek körüli botrány, újabb pikáns fordulatokat ígér. Amint megirtuk az eltűnt vagy inkább eltüntetett telekkönyvek a háttérben még nálunk sem mindennapi panamát tartogatnak. A panama részletei egyelőre még homályban rejtőzködnek. A bukaresti ellenzéki lapok azonban erősen napirenden tartogatják az ügyet s mind világosabb körvonalakban bontogatják ki azt a vádat, hogy ehhez a nagyszabású visszaélési ügyhöz igen szoros köze van a jelenlegi liberális kormánynak is.

A Neamul Romunesc legutóbbi száma már tovább is megy a célozgatásoknál. Megállapítja a N. R., hogy azokat a bizonyos megpenészedett telekkönyveket nem a liberálisok kivánsága és akarata szerint találták meg.

A könyvek három évvel ezelőtt kerültek a most felfedezett sötét rejtékhelyre, tehát az akkori liberális kormányzás idején.

Egyáltalában nem kizárt, sőt igen valószínű, hogy az eltüntetésről tudomással bírtak

olyan emberek is, akik a jelenlegi liberális kormányzásban jelentékeny szerepet visznek. A felelősség kérdését tehát nem nagyon nehéz megállapítani s ez elől nem szabad elzárkózni a liberális kormánynak, ha őszintén tisztázni akarja ezt az obskurus ügyet.

A megtalált könyvekkel kapcsolatban azonban még egy más figyelemre méltó megállapítást is tesz a Neamul Romunesc, amelyből egy újabb panama körvonala bontakozik ki. Megállapítja a lap, hogy Bukarestnek Románia fővárosának a jelen pillanatban sincsenek olyan pontos telekkönyvi jegyzékei, amelyekből meg lehetne állapítani, hogy a fővárosnak hol és mekkora ingatlan birtokai vannak. Kétségtelen, hogy ezek az ingatlan földterületek nem hevernek parlagon, tehát az is kétségtelen, hogy olyan emberek gazdálkodnak rajta, akik nem tartoznak pontos elszámolásokkal a városnak már csak azért sem, mert a város maga sem tudhatja, hogy mekkora birtokok vannak olyan emberek kezén, akik bizonyára igen kedvesek a mai kormánynak.

A Neamul Romunesc cikke érthető igazságot okozott azokban a körökben, amelyek a városi gazdálkodás körül közvetlenül érdekelve vannak.

Pénzgyár a faoduban

A lejhamisítás nem fizeti ki magát — Amikor a szigurancafőnök társnak ajánlik a pénzhamisításhoz

Máramarossziget. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Comsa György, a szigeti sziguranca főnöke és Maricek Jura visóvölgyi orosz paraszt kettesben voltak a napokban a szigurancafőnök hivatali szobájában s ott a következő beszélgetés folyt le közöttük:

— Nézze öregem, — azért hívtam magamhoz, mert egy igen fontos és magának is, nekem is hasznót hajtó dologról akarok magával tárgyalni. Maga is bizonyára hallott már arról, hogy a pénzt a közeljövőben stabilizálni akarja az állam. Ehhez azonban az szükséges hogy a szomszédos államok, elsősorban pedig Csehszlovákia pénze rosszabb legyen, amit vi-

szont úgy lehet elérni ha azoknak a pénze között sok a hamis.

— Talán pénzcsinálásról van szó? — vette közbe szinte felvidult arccal az orosz paraszt.

— Arról — folytatta a sziguranca főnök. Hallottam, hogy maga a régi világban is csinált hamis pénzt, nem-e lenne tehát hajlandó velünk közösen hamis ötkoronásokat gyártani? A költségeket én előlegezem, s a haszon egyenlő arányban fogunk osztozni.

Maricek Jura vette át most a szót:

— Vállalkozom főnök ur, annál is inkább, mert vejemmel Hricuk Nicolaival már egy éve

csinálunk ilyen ötkoronásokat. Bevallom, hogy előbb kétésejessé próbálkoztunk, de az nem fizette ki magát s azután áttértünk az ötkoronásokra. Sokat nem csináltunk, mert szegény emberek vagyunk, s feltűnő volna nálunk a sok pénz, de így is csináltunk vagy százezer koronát. De ha a főnök ur belép az üzletbe gyártunk mi annyit, hogy több lesz a hamis, mint a valódi.

— Helyes — mondotta a sziguranca főnök. Tehát áll az üzlet. De hol lehetne azt csinálni.

— Nálunk az erőben — tette meg őszinte vallomását az együgyű paraszt. Ott van a mi kis gyárunk egy fatörzsben. Ha holnap ki jön a főnök ur, meg is mutatjuk, hogyan kell csinálni a pénzt.

— Jól van, akkor holnap kimegyünk Visóvölgyre. Addig is maga az én vendégem lesz. Így is történt. Másnap az orosz paraszt, Comsa szigurancafőnök és Füzesy komiszar, akit a főnök mint szintén társat mutatott be, elutaztak Rónaszékre.

Egy év óta vannak forgalomban a hamis ötkoronások.

Itt közbevetőleg el kell mondanunk az előzményeket.

Az utóbbi esztendő folyamán Máramarosnak főleg csehországi részén igen gyakran bukkantak fel hamis ötkoronások. A külső kinézésük igen jó volt, semmiben sem különbözött a valódiaktól, ellenben a pengésükből hiányzott a cseh ötkoronásokat jellemző ezüstös csengés. A cseh hatóságok minden felszínre kerülő esetben a legszélesebbkörű nyomozást indították meg, de a pénzhamisítók még a nyomára sem tudtak akadni.

Az elmúlt héten aztán végre ráakadtak a nyomra, amely a legnagyobb meglepetésre Romániába vezetett. A nagybecskői vasuti állomáson egy leány jegyet váltott és ötkoronással fizetett. A vasuti pénztáros megpengette a pénzt, s konstataulta, hogy az hamis. Mindjárt leigazoltatta a leányt, akiről kiderült, hogy Dicker Sárinak hívják és Román-Bocskóra való.

Ugyanczen a napon a cseh határmenti Trebusa községben Picsuk Ilona visóvölgyi leány is hasonló hamis ötkoronással akart vásárolni. A cseh hatóságok most már tisztán látták, hogy a hamis ötkoronások Romániából származtak s ezért felkérték a nyomozásra a máramarosszigeti szigurancafőnököt.

Itt Comsa szigurancafőnök és Füzesy komiszar vették kezükbe a nyomozást s elsősorban a két leányt hallgatták ki akik azonban nem tudtak felvilágosítást adni arra vonatkozólag, hogy kitől vették a pénzt. Ez érthető is, mert Máramaros határmenti községeiben a cseh pénz éppen olyan rendes és gyakori fizetési eszköz, mint a lej.

Már-már itt is holtpontra jutott a nyomozás, amikor Füzesy komiszar tudomására jutott, hogy lakik Visóvölgyön a hegyekben egy Maricek Jura nevű orosz paraszt, aki már a magyar impérium alatt is több évet ült hamis huszfilléreses gyártásáért.

Az oroszok megmutatják hogyan kell csinálni a cseh pénzt.

A szigurancafőnök hivatalában lefolyt beszélgetést követő napon tehát a mit sem sejtő két orosz, Comsa főnök és Füzesy komiszar kimentek a visóvölgyi erdőbe, ahol egy mohával fedett hatalmas faoduban volt a pénzgyár. És itt az orosz bemutatta, hogyan kell csinálni az ötkoronásokat.

Egy négyszögletes formába gipszet öntöttek s a közepébe behelyezték az ötkoronást. Azután egy másik formába ugyancsak egy ötkoronást helyeztek el, annak másik oldalára fordítva. Amikor a gipsz megkeményedett, kész volt a két forma, amelyeket egymásra illesztett s oldalt annyi rést vágott, ahol a forró pénzanyagot beönthette. És alig pár perc múlva kész volt a gyártott pénz.

Ezzel aztán be is fejeződött a közös üzlet, a két oroszt meghilincselték s odú tartalmával együtt bekísérték Máramarosszigetre, ahol átadták őket az ügyészségnek.

Argetoianu az erdélyi inséges területeken

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Argetoianu földművelésügyi miniszter Erdélyben inspekciós körúton van s főképpen az inséges területeket látogatja végig. A miniszter a szerdai minisztertanácson jelentést tesz tapasztalatairól s kiküldendő miniszteri bizottság fog határozni arról, hogy a szárazságsújtotta területek segélyezése miképpen menjen végbe.

Eldőlt a Gombosiu-Storeescu csata Nagyváradon

A pénzügyigazgatót mielőtt kipakolták volna a városból, táviratilag Kisenevbe helyezték

A nagyváradi bonyodalom gordiusi csomóját Bukarestben hamarosan kettévágták egy helyes és becsületes intézkedéssel.

Storeescu Dinu nagyváradi pénzügyigazgatót, akit Gombosiu Traian liberális képviselő erőszakkal akart eltávolítani a városból, ha 17-ig önként el nem pakol, áthelyezték Kisenevbe. Duca helyettes miniszterelnök erről táviratilag értesítette a bihari képviselőket.

A számos kommentár helyett, amivel a kormány ezt a gesztusát, az egész Storeescu-ügyet kísérhetnének, csak egyet fűzünk a pártatlan érdekességükhöz, mikor egy előkelő pozíciójú állami főtisztviselőt a kormány bizalmi férfiát kitessékelik a városból és ennek a potentátnak — mennie kell.

Ez az egy szelvényzet az, hogy ime, ha liberális akció indul valaki ellen, aki büns (sőt sokszor ha ártatlan is), akkor az az akció jó, hasznos, sikeres, s akik csinálják, azokat érdem és dicsőség glóriája vesz körül. Ellenben,

ha egy ilyen, alapjában igazságos, közérdekű akciót, mint a nagyváradi támadás is, az ellenzék, főképp pedig a kisebbségi sajtó indít meg, akkor amennyi dühös darázs van a liberális oduban, az mind rájuk röppen és beleszurja mérgezett fullánkját. Storeescu ellen hónapok óta hangzik a vád, hogy méltatlan az állására, hogy a polgárságtól lelketlen módon szipolyozza ki a horribilis adókat, s magatartásával tönkreteszti Nagyvárad iparát, kereskedelmét. Mi lett volna, ha kisebbségi újság tiltakozik e zsarnoki rendszer ellen? Először a cenzura némitotta volna el, s ha annak a rostáján valahogy átjutott volna egy-egy vádfoszlány, felförmedt volna a Viitorul, meg az Universul és Storescut mint nemzeti hőst ünnepelték volna és bátorították volna még hősebb tettekre. Az eset tanulsága, hogy a bűn csak addig bűn, a mostani korszakban, ameddig liberális igazságszolgáltatás tartja annak; mielőtt ellenzéki vagy kisebbségi, akkor már erény. Egyébként megelégedéssel vesszük tudomásul, hogy Storescut — ha liberális akcióra is — Nagyváradról Kisenevbe, Erdélyből Beszarábiába helyezték át.

Nehéz a Banca Nationala kormányzójával pereskedni, mert még a törvényszék idézőjét sem hajlandó átvenni

Ma hirdeti ki a kolozsvári törvényszék az ítéletet a Newyork-szálloda perében

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Véhány nappal ezelőtt beszámolt a Brassói Lapok arról a hét és félmillió pererről, amelyet a kolozsvári törvényszék tárgyal a kolozsvári Newyork-szálloda albérlésével kapcsolatban. Mint ismeretes, különböző rúdák hangortatásával C. Rosetti asszony pert indított Burileanu bankkormányzó, mint a Newyork szálloda főbérlője és Stelian Bolintineanu ellen, aki jelenleg is a szálloda albérlését tartja birtokában. A kolozsvári törvényszék zárt ülésben négy napon keresztül tárgyalta az ügyet, amelynek kapcsán Burileanun, a Banca Nationala kormányzóját is kihallgatták, aki azonban, — az ügyvédek nyilatkozata szerint ellene vallott uonkahugának, Rosetti asszonynak és Bolintineanu pártját fogta.

A törvényszék a tanú kihallgatások befejezése után nem hozott azonnal ítéletet, hanem az ítélet kihirdetését ma délelőtre halasztotta.

Amennyiben a törvényszék Rosetti asszony álláspontját honorálja, úgy ma délelőtt zár alá helyezik a kolozsvári Newyork szálloda és kávéház hatalmas, milliókat érő objektumát.

A folyamatban levő pernek különös érdekessége a költségszámla, amelyet Rosettiné asszony állított össze.

Munkatársunk a „költségszámlával” kapcsolatosan beszélgetést folytatott Rosetti asszonnyal, aki a következőket mondotta:

— Két éve szaladgálok, hogy igazamat megnyerjem és ezalatt az idő alatt két millió lejt költöttem el különböző költségekre. Nagyobb összegre is pereltem volna Burileanu bankkormányzót, de nem volt már pénzem a bélyegilleték lefizetésére. Így is

csak bélyegilleték fejében hatvanötezer lejt kellett lefizessek az államkincstárhoz.

— Azonfelül személyesen kellett az idézőket is kikézbésitenem, mert Burileanu ur például megparancsolta vezérigazgatójának a Banca Nationalánál, hogy ha idézőt hoznak számára, senkit ne engedjenek be hozzá. Végül is magam mentem el egy bukaresti ügyvéddel és így sikerült csak aláírtni vele a tárgyalási idézőt. Ugyanezt csinálják többi ellenfeleim is.

Rosettiné asszony érdekes nyilatkozatához fölösleges dolog kommentárt fűzni. Mindig tudtuk, hogy a kormányzó ur nagy ember, de hogy a törvényszéki idézőt ne vegye át, ezt csak fenntartással tételeztük volna fel róla. Itt említjük még meg, hogy a törvényszék szeptember másodikán fogja tárgyalni a bérletharcból folyó bünpert is, amelynek okirathamisítással illetett vádlottja Stelian Bolintineanu. A bünperre előreláthatólag megint meg fogják idézni a bankkormányzót, aki remélhetőleg ezúttal az állam hivatalos emberétől is át fogja venni a törvényszék idézőjét. Az állam törvényei elvégre a bankkormányzó urra is vonatkoznak.

Miért akarnak a liberálisok még uralmon maradni?

Miket mondott Duca Popovicinek?

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A politikai szűnet dacára is a legelőkelőbb tárgyalóják Bukarestben azt a találkát, mely a közeli napokban Duca és Mihai Popovic között lefolyt. Csak néhány nappal ezelőtt közölte a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, hogy a közeli napokban újra megkezdődött a párt harcát a kormány ellen és a kiszárgott hírek szerint ez a harc sokkal erősebb és kiméletlenebb lesz, mint a nemzeti parasztpárt tavaszi kampánya volt. A nemzeti parasztpárt felfogása szerint az ősszel meginduló harc sokkal több kilátással kecsegtet, hiszen most már Titulescu sem tagja többé a kormánynak, előbb-utóbb mégis csak el kell arulnia egyet-mást a kölcsön feltételeiből és

a nemzeti parasztpárt szerint a feltétel olyan súlyosak, hogy a nyilvánosságra hozataluk olyan elementáris felháborodást fognak kiváltani az ország lakósaiból, mellyel szemben a kormánynak csak egyetlen út marad nyitva az azonnali lemondás.

Duca belügyminiszter felkereste Mihai Popovicot és arra igyekezett rábírni a nemzeti parasztpárti vezért, hogy mondjanak le az őszi akciójukról, hiszen ha a kormány befe-

jezte a stabilizációt ugys lemond és önként átadja a helyét a nemzeti parasztpártnak. Csak hiábavaló erőszakoskodás az őszi akció — mondta Duca. A beszélgetésnek volt még egy érdekes részlete, mely nagyon jellemző a liberális pártra. Duca belügyminiszter kefézte Popovicnak, hogy a liberális párt részére kész öngyilkosság volna, ha most átadná a helyét a nemzeti parasztpártnak, hiszen az eddigi kormányzásuk alatt semmi olyasmit nem produkáltak, mely jó emlékeket hagyna utánuk. — Fekete szériája volt a liberális pártnak a mostani kormányzási idejük. Meghalt a király, a párt elvesztette az elnökét, a gazdasági viszonyok soha nem voltak kétségbeesettebbek, mint most, Titulescu is lemondott... és ha a liberális párt most eltávozna, a sikertelenségek egy ilyen halmazát vinné el magával az ellenzékbe — ez végzettségé válhatna magára a pártra nézve is.

Ezért nem mondhat le ma a liberális párt és ezért akarnak a liberálisok most még uralmon maradni, hogy a hátralevő néhány hónap alatt helyrehozzák azt, ami az elmúlt hónapok alatt történt. Annyi sok rossz kártya után kell hogy végre egy jó kártya is jöjjön. És ez a szerencsét hozó kártya: a stabilizáció. Ha a liberálisoknak sikerül megcsinálni a stabilizációt és az ország pénzügyi helyzete va-

ASTRA APOLLO MOZGO

Kedden, szerdán, csütörtökön

Maciste a dolomitok királya

lesz vetítve.

A főszerepben: MACISTE. Ezenkívül a szűnetben a világhírű Lontinow duo fog orosz táncokat bemutatni

A helyárák rendesek, nincsenek emelve

A hét kimagasló eseménye Ramon Novarro (Ben Hur) főszereplőjének világhírű filmje

„A felső tízezer“

bemutatója lesz.

Iamennyire már helyre állott, akkor maguk a liberálisok lesznek azok, akik szépszerével eltávoznak.

Körülbelül ezeket mondhatta Duca a nemzeti parasztpárti vezérnek. És nagyon valószínű, hogy azon a két hét előtti régenstanácsi kihallgatáson, amikor Maniu hosszú hónapok után újra megjelent a régensek előtt, szintén hasonló téma körül forgott a tárgyalás. Annak idején általános feltűnést keltett az, hogy Maniunak ezen kihallgatásáról semmi semmi részlet sem került nyilvánosságra. De a jól beavatott bukaresti politikai körökben tudni vélik, hogy a régenstanácsi türelemre intette a nemzeti parasztpárti vezért és bizonyos az is, hogy Duca mostani látogatása összefüggésben van ezzel a régenstanácsi kihallgatással. Popovic Mihály már megadta a választ Duca ajánlatára, és valószínűleg ez lehetett Maniu válasza a régenstanács részére: A nemzeti parasztpárt kimélet nélkül tovább folytatja a harcot, semmi tekintettel sem lehet a liberális párt jövőjére nézve és a harcot csak akkor fogják beszüntetni, ha teljes lesz a győzelmük és a liberális párt átadja a kormányt.

A Banca Nationala 10 milliárd leire emelte a reeskomptot

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Universul mai számában ismét foglalkozik a visszleszámitolási hitel problémájával s kitér azokra a hitelekre is, melyek szerint a Banca Nationala megszorította a visszleszámitolási hitelt.

Az Universul ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a hír nem felel meg a valóságnak, mert a Nemzeti Bank 10 milliárd leire emelte fel a reeskomptot, amelynek előbbi összege 5300 millió lej volt. Szomorúan jellemző, hogy ebből az 5300 millióból az utóbbi évben a Banca Nationala fiókjai csak 4000 millió lejt folyósítottak, ami élenken bizonyítja az általános gazdasági helyzet leromlását, hiszen a kis kihelyezési összeg mellett tanuszkodik, hogy leromlott az általános bonitás s a hitelkérők nem tudtak megfelelő kezesekről gondoskodni.

MAGYAR ISKOLÁK ÜGYEI

— Jelentkezés a baccalaureatusi vizsgára. Az alba-iuliai-gyulafehérvári román. kath. főgimnázium igazgatósága tudatja azon tanulókkal, akik nevezett intézetben végeztek és a szeptemberi baccalaureatusi vizsgálaton megjelenni óhajtanak, hogy szeptember hó 4-ig a vizsgálat engedélyezéséért kérelmet kell beadni a sibiui-nagyszebeni tanügyi Inspektorátushoz. A kérelemhez mellékelni kell a születési bizonyítványt és a gimnáziumi végbizonyítványt. Együttal felhívjuk a figyelmet, hogy a baccalaureatusi fényképek (2 darab) fehér alapon a diploma úrlapon megjelölt méretek legyenek.

— A csikszeredai román. kath. főgimnázium nyilvánossági jogának végleges elismerését a közoktatásügyi miniszter két feltételtől tette függővé: 1. Hogy csángó fiukat többé fel nem vesznek. 2. Hogy dr. Jénaki Ferenc igazgató, — aki hivatalos román hatósági bizonyítványokkal magyar anyanyelvűeknek és román katolikusoknak igazolt két csángó fiút a magánoktatási törvény 35. cikkelyében adott jogánál fogva a gimnáziumba felvett, — az igazgatói állásától felmentessék. Miután mindkét feltétel teljesítve van, a nyilvánossági jog végleges elismerésének útjában semmi sem áll s így a csikszeredai román. kath. főgimnázium a tanévet, mint eddig, nyilvánossági joggal és a törvények és rendeletek értelmében a rendes időben kezdi meg.

A községi tanács ítélte, a falusi kocsmá lángbaborult, a tanács összes tagjai börtönben

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától) A regáti közvéleményt egy, a maga nemében egészen páratlan és nagyszerűen jellemző eset tartja derűs izgalomban.

Az esemény, mely az érdeklődés közepontján áll, a Moldova megyei Poeni községben játszódott le. Ez a falu közismerten és megingathatatlanul ellenzéki érzelmű s ezt az oppozíciós harmóniát semmi sem zavarta meg, csupán Osgianu korcsmáros, aki a liberális párt hívének vallotta magát. A falusi lakosság, miután Osgianu nem maradt meg a csendes meggyőződés keretei között, már régebben bojkottmozgalmat indított a korcsmáros ellen, de miután a korcsmáros folytatta propagandikus tevékenységét, erősebb akcióra szánta el magát.

Tegnapelőtt a községi tanács, melynek

tagjai mind parasztpártiak, rendkívüli gyűlésre jöttek össze és határozatilag az összes formák betartásával kimondta, hogy a falusi korcsmát fel kell gyújtani.

S hogy ez az ítélet ne látszék üres beszédnek, a szót azonnal követte tett is, a tanács vállalkozott a végrehajtói szerepre s testületileg kivonulva Osgianu házához, azt hivatali hatalmának teljes zavartalanságával felgyújtotta.

A kocsmá porrá égett.

A nagyszabású politikai manőver után természetesen azonnal bekövetkezett a hatósági ellenintézkedés is, melynek folyamán a tanács összes tagjait letartóztatták.

A francia lapok leleplezik a 280 millió kölcsönügy súlyos föltételeit

Nem előlegről, hanem szabályos kölcsönről van szó — Románia lekötötte az államvasutakat — Titkos klauzulák is vannak — A Dreyfus-ház fejedelmi jutalma

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától) A bukarestbe érkező francia lapok végre bővebben kezdenek foglalkozni a legutóbbi kölcsönüggyel, amely olyan lényegre menő érdeklődést váltott ki az ország egész lakossága körében. A román sajtó egyrésze naponként zugatja, hogy az egész kölcsön tulajdonképpen szemfényvesztés s nem volt egyéb célja, mint hogy a kormány erősen ingatag helyzetét ideig-óráig megszilárdítsa. Arról is beszélgetnek, hogy a kölcsön, amit a kormány csak kölcsönelőlegnek játszott ki, rendkívül súlyos terheket ró az országra s így inkább újabb megterhelést jelent, mint az anynyira várt és halaszthatatlan segítséget.

A megérkezett francia lapok tehát, amelyekben végre található valami a titokzatos kölcsönről is, a legnagyobb érdeklődést váltották ki a főváros lakosságából. Sajnos, ezek a lapok inkább a sajtó aggodalmait, mint a kormány dicsekvését igazolták. Bizonyosnak látszik, hogy az a 280 millió nem előleg volt, hanem kifejezett kölcsönként szerepel s nem hoz maga után újabb francia milliókat. Legalább ilyen értelemben írják a francia lapok, amelyek egyuttal közlik, a 280 millió kölcsön föltételeit is. Szerintük

a román kormány a 280 millió fejében lekötötte az államvasutakat és rekompenzálta a franciákat különböző állami szállítmányok megrendelésével, a melyek természetesen nem Romániának, hanem Franciászágnak jelennek gazdasági előnyöket.

Es mindezekon kívül, — jegyzik meg a

bukaresti lapok, — bizonyára vannak a kölcsönszerződésnek olyan titkos klauzulái is, a melyekről még a francia lapok sem tudnak, vagy nem írják meg. Az is bizonyos, hogy ezek a titkos klauzulák sem Romániának nyújtanak előnyöket.

A francia kölcsön-üggyel tartozik ez is. A híres Dreyfus-ház, Románia leghatalmasabb gabonaexport vállalata, egyébként külföldi cég, a napokban újabb nyolc fiókintézetet állított fel az ország legkülönbözőbb részein. Az engedélyt erre csak most kapta meg. A nyolc fiókintézet felállításával eddigi hatalma megkétszereződött s most már szinte korlátlan hatalommal uralkodik a romániai gabona-export piac fölött. Röviden, de találóan így lehetne ezt kifejezni: monopóliuma van a gabona-exportra.

A kormány felbecsülhetetlen ajándéka egy külföldi érdekeltségű cégnek az ország gazdasági köreiből nagy feltűnést keltett.

A Dreyfus-ház nem kapta ezt az ajándékot ingyen. Az ellenzéki sajtó azt is tudja, hogy miért kapta ezt az ajándékot. A nagy befolyással rendelkező cégnek a francia kölcsön megkötésekor nagy szerepe volt: segítségével sietett a kormánynak s az csak természetes, hogy ezt a segítséget nem adta ingyen.

Monopóliumot kapott a gabonaexportra

akkor, amikor a belföldi cégek legnagyobb része a legnagyobb válsággal küzd.

FEKETE MÁGIA

Irtó MÁRAI SÁNDOR

Ez a szép cím persze nem az én könyhámon főtt, hanem Paul Morand, a rendkívül érdekesen fejlődő francia író új könyvének címe. „Magie noire!” kiáltja Morand. Ime a fekete mágia, ami megejt a világot! A könyv négekről szól, elbeszélések négekről, megfigyelések, észrevételek négekről körül. Izgalmas és őszinte könyv. Morand megkísérli elemzését adni az új élménynek, ennek a felfedezésnek, amiben borzongás van és boldog meglepetés. A néger itt van köztünk, világhatalom, százharmincmillió fekete ember különös ígérete kezd hatni a világban. Mi az, ami hat bennük? Mi az ellenkezés, amivel reagálunk? Ki érettebb, s a mérlegelés végső fokán, érdekesebb az életre, a fehér, vagy a colored?

Ha közelről megnézzük, a fekete mágia problémája meglepően itt van az életünkben. Minden fehér ember életében. Newyorkban úgy, mint itt Pesten. A néger tudomásul kell venni, mert beköltözött az életünkbe, az ajtó előtt áll és vigyorog.

Persze.

Persze, nem az egypár szegény suvicsolt portás nagyurak kapujában, nem a feketekepű zenekari dobozok, nem ők a fekete mágia igaz mágusai. Elgondolkozom azon, mi vonatkozása van az én pesti fehérember existenciámnak a négekre, s meglepetve veszem észre, hogy sok. Körülnézek a szobámban, s ott az asztalon egy néger hamutálca áll, ők pohárnak használták valamikor.

S amit én asztalnak használok, ősidőkben őserdei fából faragott törzsfőnöki szék lehetett Szenegál-

ban. A könyvtárban sok négeríró irtó könyv. A gramofon nyitva áll a másik asztalon, a büdös doboz, s benne a lemezek...

... „A különös kis fekete napkorongok, amik fényt hordanak minden dolgozószobába, ahol írunk, festenek vagy rajzolnak Európában és Amerikában...” — írja Pierre Mac-Orlan.

Ott hever néhány lemez, a „Transportations Blues”, amire borotválkozni szoktam, ha reggel tikkadt az idő s úgy érzem, hogy hiába vagyok itt. A „Banana Oil” gyermekes nosztalgiaja, a „good Bod Girl” együgyű melegsége, ami olyan, mint valami távoli család dajkadala. Egy nagy család él valahol, százharmincmillió testvér. Minden néger testvére a másiknak: a chicagói civilizált hálókocsiszolga testvére a Kongói négerkulijának. Mind testvér. Mind dalolnak. Az éjszaka („a négekre nappala” — állítja Morand) tele van ezekkel a nyugtalan dalokkal, egy tiszta érzékiség, egy létezési nosztalgia gyermekes szonettjeivel. Itt vannak a szobámban Pesten s a te szobádban s Kopenhágában is akad sok ur, aki „Banana Oil”-ra borotválkozik, ha reggel tikkadt az idő s úgy érzi, hogy hiába van ott. A néger itt áll a fehér ember életében és fehér fogsorral nevet le reánk. A kallódó fehér civilizáció egyik nagy krízisében jelent meg. Erő van benne és veszedelem. Vasra és lincse ingerel. S közben a sznob úgy fél tőle, oly hisztérikusan, ahogy csak az tud félni, akinek már nincsen igaza...

Előbb valami mást. Felhuzom a gramofont — „Thaats a Good Girl”, — hogy jobban eszembe jusson az egész, ez a fekete mágia.

★

Meg vagyok győződve róla, s ez nem kerül sokba, hogy vannak napok, mikor az élet mintha lassabban verne s bizonyos közös spleen összehozza az embereket, akiknek a nosztalgiaja közös. Bemegy egy vendéglőbe s érzed, hogy nem vagy egyedül: emberek ülnek az asztaloknál, kiknek a bánatuk közös, akik az ideuton talán azonos szavakkal ugyanazt gondolták, emberek, akik az életüket éppen úgy nem hordták ki, mint te, félton megijedtek, visszafordultak, másfelé kullogtak, még nincsen semmi baj, de a mély vízbe már nem uszok ki soha többé, mint az uszó, aki egyszer görcsöt kapott és megijedt... — Mintha egy láthatatlan telefon dolgozna ilyen napokon, ami randevut ad egy tucat embernek, akik helyesen tennék, ha megbeszelnék s közös fellépéssel talán még el lehetne valamit éni. A vendéglő tele van rokonokkal, kártársakkal s defektusban, senkit sem ismer, de nem vagy egyedül.

Egy francia vendéglőben ültem így, talán két esztendeje. Emlékszem, ősz volt, délután három óra, a homályos auberge-ben égtek a lámpák. Künn szakadt az eső. Majdnem minden asztalnál magános férfiak ültek, franciák. A kevés párisi kocsmák egyike volt, ahová az idegen csak becsúszott, mint magam is, nem érezte jól magát s hűvösen kezelték. Valami minisztérium lehetett a közelben. A kocsmá olesó volt és jó. A finom bor, amit párás agyagkorsóban adtak, a gondosan főzött fekete, a tiszta és különös elkészítési ételek, a régi évráratu cognac, a táplálkozás egész narkózisa hatott a teremben. Az emberek csendesen ültek az ebédutáni cognacjuk mellett, várták az eső végét s várták a villanylámpákat. Mindenki egyedül volt és emésztett. Nincs bánatosabb aktusa az életnek, mintha magános férfiak ősszel emésztene, mikor künn esik az eső. Csönd volt.

Ebbe a csöndbe, ebbe az occidentális emésztési spleenbe, óriási esernyővel benyitottak egy néger és egy fehér nő. Vízet hoztak be magukkal, nedves deréi utcai szagot, rendkívül sok, bár kissé ázott színt, hangokat s általában egy mozgalmat, ami minden vonatkozásában külföldies volt. Ahogy helyet foglaltak és rendelkeztek, az a vitalitás és térfoglalás, már akciónak számított, s egy francia generális ennyi erőfeszítéssel el tud foglalni egy néger falut. A néger olyan fekete volt, olyan valószínűtlen fekete, hogy a Kongóban is kreolnak számíthatott. Néger szemében lehetett az ideális néger, fehérek szemében tul volt színezve. A nő francia volt és egészen fiatal.

Szemelláthatólag szerelemben voltak.

Egészen közel ültek egymáshoz, szorosan, a nő levette a kalapját, megrázta a haját, ruzeit és pudert rakott fel. A néger közben halkán beszélt és közel hajolt az arcához. Mikor a nő végzett a diszitással, egymás szemébe néztek, mohón és kíváncsian, a nő ibolyaszínű francia szemével mélyen belenézett a néger nagy, kidülledt, fehér szemgolyójába, amiben úgy uszott a szem feketeje, aprón és nyugtalanul, mint egy légy az aludttejben. Szerették egymást. Udróltak egymásnak. A flirt apró gesztusaival társalogtak, halkán és franciául, a nő keze az abross felett megkereste a férfi szurkofekete kezét, megfordította s a nyers húsvöröségre emlékeztető tenyerébe belefektette a maga tenyerét. A néger öt ujjá gyorsan és biztosan zárta be a nő kezét, magáévé tette, birtokba vette. Így várták a levelet. A néger elegáns volt és fiatal. A ruháját angol szabó varrhatta, lehneműje, cipője, kalapja, keztyűje kifogástalan minőség. Csak mindez kissé leesett róla, mert túlságosan gondos kezek válogatták össze. Nem élt a ruhában, hanem viselte őket. Valahogy úgy hatott, mint egy európai hat, ha etnográfiai gondossággal feltöltetik néger törzsfőnökek. A civilizáció minden előírásának megfelelt minden ruhadarabja, divatlapból lépett elő, szóval rögtön gyanút keltett. Vagy a lány nem volt elégáns, de nagyon fiatal és nagyon nos néger lehetett; különben, a maga módján, ládként minden néger vagyonos Európában, nekik a gyerekeit, de nem is veszik túlságosan komolyan...

Butorvásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
MAROSVÁSÁRHELY-re és tekintse meg

Székely és Réti
erdélyrészi butorgyár ri

hatalmas raktárral.

Büsenderfer, Stigl. zongora és pianó
Wirt, Hofmann gyárak képviselete. — Hitelképes egyén-
nek kedvező fizetési feltételek.

szép. Lehetett Tiller-girl, gépirónó, hárfásnő egy moiban, valami ilyesmi. Nézték egymást, szomjasan, nyugodtan. Nagy szimpátiák szikráztak kettejük között s az ismeretség nem lehetett régi keletű. Különben is, ki ismer Párisban régebbiről egy nőt?... Sokat ettek és finom dolgokat. Sokat ittak. A néger gyors és biztos mozdulattal szolgálta ki a leányt, rövid mondatokkal beszélt vele, nyugodtan, fölényesen és barátságosan. A leány nem vette róla a szemét. Valami elbűvölt kíváncsisággal figyelte a cavallér arcát, duzzadt száját, gyapjas haját, villogó fogait és szemét. Tetszett neki. Ha csak engedte az ékezés ceremóniája, mohón megfogták egymás kezét. A néger szívvel és lélekkel benne volt ebben a dologban. Teljes odaadással és érdeklődéssel evett és udvarolt egyszerre, azzal a koncentrált vitalitással, amivel csak ez a fajta tud élni, egy akciókészlettel, amit valahogy átvilágít az életöröm... Kocintottak, egymás szemébe néztek és összehajtották a fejüket.

A lokálban közben meglepő dolgok történtek. Mikor a pár beállított, a magános francia mintériumi tisztviselők szemmel láthatólag felfüggesztették az emésztést, amit zavart ez az attrakció. A normál franciák göggel és közönnyel iparkodtak nem tudomásul venni a párt, azzal az indolens fölényvel, ami a legjobb védelem betolakodó elemekkel szemben. De a párt nem lehetett ingoráltni. Ezek olyan színesek voltak, a nő olyan fehér, s a férfi olyan fekete, mint Nyugat és Dél, mint orient és occident, ordították a maguk kontrasztját, az élet egy tréfáját, amit ezek ketten iparkodnak most összhangba hozni. A néger husa különben is sercegett és sistergett minden mozdulatánál, annyira örült, hogy él, itt van Párisban, pénz van a zsebében, jó dolgokat eszik, s az a finom fehér lány fogja a kezét. A rövidlátatlan minden tűzveszélye szikrázott a lokálban. A magános férfiak kezdetben titkolt, később burkolatlan érdeklődéssel néztek át. Ha egy francia így néz, ezzel a lektüzdhetetlen érdeklődéssel néz egy létszer szent idegen affért, akkor már baj van. A néger evett, a nőt nézte, s nem nézett körül. A nő körül nézett a lokálban egyszer, meglepetve nyugodtan a meglepetést, aztán megegyeszen, s megegyezte az idegenkedést. Akkor felhuzta az orrát s dacosan visszafordult a fiúhoz, csak azért is. Udvarolni kezdett neki. Megsimogatta az arcát, levett egy porszem a homlokáról...

A magános franciák kezdtek köhögni, krákogni s lábukkal sikálták a padlót. Határozottan történt valami a lokálban. En is éreztem minden idegemen, hogy most történt valami: az ő színjáték, egy pohár minden a világprobléma, a race-ok féltékenysége. A lokál féltékeny volt. Feltették a nőt. Mindenki külön, a maga számlájára s mindenki kollektíven, a fehér emberiség számlájára, féltékeny volt, feltette ezt a nőt, nem engedélyezte ezt a szép, üde, fehér lányt a feketének. A féltékenység végigszaladt a lokálban, az emberek sokatjelentően összenéztek, hümmögtek. Éreztem ezt a féltékenységet, szégyeltem és éreztem az idegeimben, az ujjaim hegyében ugrált, ez a gonosz és mohó féltékenység, amit szemmel láthatólag mindenki osztott, valamennyi vendég, a pincér, a tulajdonos. Nagy csönd volt. Aztán leesett az első szó, félig tréfásan, félig brutálisan. Valami szóba tréfa. A szó átrepült egyik asztaltól a másikra, gunyos mosollyal adott tovább, hogy igen, hm... A néger meghallotta. A nő is. A néger felkapta a fejét és körül nézett. Ez volt az a pillanat, amikor Newyorkban már lincselnek. A néger végig nézett az asztalokon, a fehér arcokon, merev arccal, láthatólag sápadtan a maga néger módja szerint, a mi abból állott, hogy feketébb lett egy árnyalattal, ahogy mi fehérebbek leszünk, ha elsápadunk... Az ember várta, hogy előveszi a beretvát, vagy felugrik és elszalad. Nem történt egyik sem. A lány kussolt mellette. A néger farkasszemet nézett a lokállal, lassan, nyugodtan, asztalról-asztalra hódta a szemét. — Nem volt gunyos, nem volt szomorú, nem volt kiábrándult, nem volt alázatos, se gögös. Egy ember arca volt, nyugodt és várakozó, feketében. Aztán, alig észrevehetően, vállat vont. Szórakozott mozdulattal aradt a villa után. A tárgyát nézte és lassan enni kezdett. A nő is, bátorlalanul. Néhány vontatott sóhajszó. Az ételben csak turkáltak. A néger megkezdte elrontották a játékát. Pedig a játék szép volt s a néger szemmel láthatólag szeretett és tudott játszani.

Akkor megértettem a fekete mágiát.

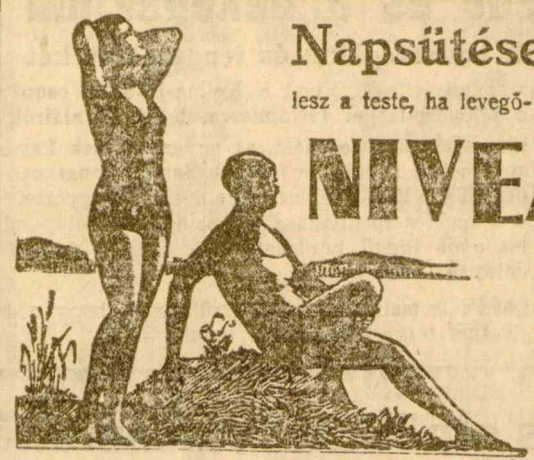
★

— That's a Good Girl... — a lemez már lejárt, de az ize és illata néhány percig megmarad még a szobában. Cukornád van benne, Pullmann-kocsi, Tamas bátya kunyhója, amerikai lányok a Montparnasse-on, alkonyat a Missisippi mellett, hosszú beretvilágítások erre a zenére Afrikában egy hotelben, plantáció, a világ, s az, hogy talán mind rokonok vagyunk.

Csak keveset járunk össze.

Most elküldték a névjegyüket a világnak, ezek a távoli rokonok, a zenét. Minden sznob felhuzta az orrát. Zeneakadémiák indignáltan panaszkodnak a kultúra.

S mégis hat itt valami, aniben erő van, őszinteség és dallam. Lehet, hogy mágia.

Napsütéses

lesz a teste, ha levegő- és napsugárfürdők, utazások és vándorlások előtt

NIVEA-KRÉMMEL

dörzsöli be testét. A Nivea-krém erősíti a napsugarak sötétítő hatását és kisebbíti a fájdalmas napsütés veszélyét; ez egyedül tartalmazza a bőrápoló Euceritet. De teste száraz kell hogy legyen, sohse szabad a testét nedvesen a napsugarak ellen kitenni.

8004

A bukaresti „Füst-Szalón, ahol elkárhoznak az erdélyi lelkek

Tragikus figurák a balkáni metropolis utvesztőjében

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Calea Victoriei egyik nagy kávéházának játéktérmet neveztek el a bukarestiek Füst-Szalónnak. Itt adnak egymásnak találkozókat azok, akiket elűzött magától Erdély és lejtettek ebbe a nagy furesa balkáni városba, hogy itt alapítsanak új egzisztenciát. De Sad hires sánta ördögének előbb le kellett szednie Madrid háztetőit, hogy bepillantasson a küzdő, vergődő spanyolok életébe, a mi helyzetünk sokkal egyszerűbb, leülünk a kávéház egyik plüssfoteljébe és előttünk vonul fel ez a szomorú csapat, az elkárhozott erdélyiek számkivetett menete.

Mérnök, aki Golf árammal akarja felmelegíteni az Északi sarkot

Először a mérnök ur foglal helyet a Füst-szalónban, igen szerényen viselkedik, mert a főpincérnek már ötezer lejjel tartozik. A főpincér hasonlóképpen nagyon udvariasan bánik ezzel a vendéggel, továbbra is hitelbe ad neki enni, hiszen, ha most beszüntetné a hitelt, akkor a mérnök ur éhen halna és örökre elveszne a hitelezett pénz. A mérnök ur, hogy nagyobb bizalomra ösztökélje a hitelezőjét, szinte naponta sóhajtván kitergeti az asztalra a diplomáját és újra elmondja a tragédiáját. Amerikában élt több, mint husz évig és olyan szabadságot birtokában van, ami, ha sikerül neki, akkor egyszerre gazdag emberre lehet. Arról van szó, hogy a Golf áram, mely felmelegíti az angol partokat, ott északon beleütközik a Lawrence szigetbe és visszafolyik a nagy Óceánba. Már pedig, ha sikerülne egy részvénytársaságot gründolni, hogy ezt az utban lévő szigetet kiemelje a tengerből, akkor a Golf áram tovább haladhatna észak felé, elérné az északi sarkot, felmelegítené az egész északi polus környékét.

— És tudják, mi lenne ennek a következménye? fordul a hallgatók felé, csillogó szemekkel a mérnök ur, — a polus felől nem indulnának többet lefelé a jéghegyek, melyek lehűtik Európa levegőjét. Nem lenne többet ősz és a tél is annyira enyhe, hogy Európában nem kellene télen futni.

Egy üzlet, melyen milliókat lehetett volna keresni

Időközben már megjöttek a többi törzsvendégek is, csupán egy elegáns fiatalember hiányzik. Ez az ur bucsu nélkül tűnt el és másnap a bukaresti lapok törvényszéki rovatában egy rövid, négy soros hír jelent meg, amely elmondta, hogy egy Gabányi nevű ember ellen elfogatási parancsot állított ki a vizsgálóbíró, mert 2800 telefonelőfizetőtől egy nemlétező telefonkönyvre cégenként 300 lejt vett fel. A Füst szalón e törzsvendége felkereste a bukaresti telefonelőfizetőket és elmondta, hogy egy nagyobb könyvkiadócég tervbe vette egy országos telefonkönyv szerkesztését és kiadását. Ebben a telefonkönyvben, az erdélyi, bukovinai és beszarábiai telefonelőfizetők is benne lesznek. A jámbor bukarestiek örömmel jégveztek elé a háromszáz lejelet, mivel egy ilyen telefonkönyv tényleg hiányzik. Gabányi a 2800 becsapott cégtől felvett 840.000 lejt és azután megszökött. Abban az esetben, ha Gabányi ezt a telefonkönyvet száz-kétszáz ezer lejt költséggel tényleg kiadta volna, akkor is kereshetett volna rajta egy fél milliót és nem kellett volna megszöknie. De a tényleges helyzet az, hogy ezen az üzleten nem egy fél hanem két-három milliót is lehetett volna keresni, hiszen nemcsak a Gabányi által akvizált 2800 előfizető vette volna meg ezt a hőzargató könyvet, hanem még néhány ezren. De Gabányi is az elkárhozott lelkek csapatába tartozik és inkább választotta a sikkasztott néhány százezer lejt a tisztességgel megkereshető milliók helyett.

Husz Abrahám unokaöccse a bukaresti kávéházban

Ez az ur csak néha jön ide, egy két napra és

ilyenkor felelevenítik a Füst szalón törzsvendégei a békeidők nagy szenzációját, a Husz Abrahám-féle hitóriát. Husz Abrahám méramaroszi zsidó kereskedő volt, akit jóval a háború előtt gyilkosságra való felbujtásért felakasztottak. Annak idején ez az eszt még a Reinitz gyilkosságánál is nagyobb feltűnést váltott ki. Husz Abrahám az utolsó pillanatáig esküdött, hogy ártatlan és ott fent Sziget felé még ma is megesküszik mindenki arra, hogy Husz Abrahám jusztimord áldozata volt. A nevezetes ember unokaöccse aztán háborzongató részleteket tud elmondani erről a különös esetről.

— A síralomházban pergamentpapírt kért aze-gény nagybátyám és arra sűrű sorokban kabalisztikus mondásokat írt és az volt az utolsó kívánsága, hogy a papírlapokat vele együtt temessék el. Amikor a család visszakarta a kivégzett hulláját, rávésették a sírkőre, hogy ártatlanul halt meg. De a vizsgálóbíró parancsára le kellett venni ezt a mondatot a sírkőről, még máig is látszik a sírkőrön a kitörölt írás. És aztán az történt, hogy a törvényszék elnöke, Váradi Gábor, az ítélet kihirdetése után négy hét múlva meghalt. A vizsgálóbíró két hónappal később öngyilkos lett és a tulajdonképpeni gyilkos, Mihálka csendőrőrmester, a börtönben, ahol a tizenhárom éves büntetését töltötte, tüdővészben meghalt... Beteljesedett Husz Abrahám átká, mondja a kivégzett ember unokaöccse és ilyenkor egy pillanatra megszünnik a zsvaj a Füst-szalónban.

Az album, ami már négy éve készült és idáig tíz milliót lejt hozott

Sietve jön a doktor ur, leteszi a teletömött táskáját a kávéház márványasztalára és idegesen hívja a pincért. A doktor ur egy gazdasági idegenes szerkesztője és azzal foglalkozik, hogy a megjelenés előtt előfizetéseket vesz fel a későbbi időpontban megjelenő albumra. Már négy éve fáradozik azon, hogy az album előállítására szükséges összeget előteremtse, azonban a bukaresti élet nagyon költséges és a pénz, amit bevesz, nagyon hamar eluszik. Az album már négy éve készül és idáig csekély tíz millió az az összeg, amit az előfizetők befizettek. Nincs semmi baj. Az album el fog készülni, ha nem az idén akkor jövőre és a jámbor bukarestiek türelmesek.

★

Es sorban felvonulnak a többiek: a báró ur, ainek valaha több ezer hold földje volt, de a birtokát kisajátították és most évek óta itt él, csupán még egyetlen akta hiányzik, hogy visszanyerje a birtokát... De ez akta megszerzése nagyon nehéz és addig még élni is kell valamiből és a báró urat a pincérek és a kifizetőik segítik ki pillanatnyi pénzzavarából.

Egy fáradt arcú ur ül az egyik sarokban, mereven néz maga elé. Ott Erdélyben valaha nagyszerűen menő üzlete volt, de a vihar, mely annyi egzisztenciát derékba tört, őt sem kímélte. Valami kis pénzt tudott menteni, azzal feljött ide, hogy itt a fővárosban próbáljon szerencsét. De a pénz már elfogyott és most a párhuzamosan maga elé meredő tekintetében ott sir a végzetes jövő... Délfelé már teljes számban együtt van mindenki, aki a Füst szalón törzsvendégének számít. Szomorú, fáradt emberek, az ujjonnan jöttek szemében még ott csillog a reménység, ebben a gazdag városban, ahol annyi embernek van autója, pénze, talár mégis sikerülni fog valami. De pár hét múlva már ők is meghajlotnak járnak, ők is eltemetik a reménységet... és az után egy napon nem jelentkeznek többé a Füst szalónban. Eltűntek..., senki sem tudja, hogy mi történt velük. Eltűnnek ők is, mint a füst, furesa koválygó lelkek a nagy kavargásban...

Farkas Aladár

Coolidge harcias beszéde és a békepaktum

Az Egyesült Államok tovább fejlesztik hadseregüket és tengerészetüket

New York. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Coolidge elnök ma nagyjelentőségű beszédet mondott a Kellog-egyezményről. Kijelentette, hogy

nem engedheti meg, hogy az amerikai hadsereget és tengerészetet a Kellog-egyezményből kifolyóan bármilyen támadás vagy megrovárdítás érje.

Az Unió hadserege nagyon mérsékelt és teljesen

védelmi jellegű. Mivel a Kellog-javaslat csupán azt a kötelezettséget tartalmazza, hogy az aláírók nem támadják meg egymást, az egyezménynek kevés köze lehet a tisztán védelmi haderőre vonatkozó kérdésekhez. Mindamellett az elnök megjegyezte, hogy a szerződés ratifikálása valószínűleg befolyással lesz bizonyos függő kérdésekre, amelyek a nemzeti védelemre vonatkoznak.

Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy a békepaktum terve Amerikából indult ki.

A halott Radicsot örökös elnöknek választották

Ideges hangulat Belgrádban — Magyaránny tüntetések készülnek Nettuno miatt

Zágráb. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A parasztkoalíció hétfőn délelőtti zárt ülést tartott, melyen Radics utódául dr. Vlaszko Macsek képviselőt, az eddigi alelnököt választották meg. Azután jegyzőkönyvbe iktatták, hogy Radics továbbra is, mindenkorra elnöke marad a pártnak és Macsek csupán ügyvezető elnök lesz.

A Zágrábban elhangzott gyászbeszédeket belgrádi politikai körökben feszült érdeklődéssel figyelték és élénken kommentálták. Általános a meggyőződés, hogy a horvát parasztpárt állhatatos marad a Radics által megszabott irányelvekhez és ideálokhoz. Trumbics és Macsek beszédeit a bennük foglalt szeparatiztikus gondolatmenet miatt idegesen fogadták, míg Pribicevics beszédét széleskörű jogi állásfoglalásnak minősítik.

A horvátok szerbellenes hangulatát egyébként jellemzi, hogy az egyetemi ifjúság bojkott-mozgalma a belgrádi újságokkal szemben egyre élesebb és

hétfőn délben az utcákon megtámadták és véresre verték a szerb lapokat áruul újsághordókat.

Nagyaránny tüntetés készül különben kedden a nettunói egyezmény miatt is, melyet a szkupcsina Rumenkovics külügyi államtitkár expozéja után ratifikáltak.

A horvátok és szerbek ellentétéből a kommunisták hasznát akarnak húzni.

Radics halála hírére számos kommunista agitátor furakodott be a városba azzal a gondolattal, hogy a zavarosban könnyen dolgozhat. Javarást postatiszteknak adták ki magukat. A rendőrség azonban leleplezte munkájukat és számosat közülök letartóztattak.

Negyvenen megsebesültek a Radics temetésén.

Ujabbban jelentik Zágrábról: Radics temetése alkalmával több ízben pánik keletkezett, az óriási tömeg között. Belgrádból ugyanis tervszerűen olyan híreket terjesztettek, mintha a gyászszertartás alatt merénylet készültne és ezek a hírek több ízben riadalmat keltettek. Sokan izgult fantáziával már menekülni akartak és eközben számosan, a Nevosti értesülése szerint, negyvenen megsebesültek, hogy gyermekeket pedig annyira összetapostak, hogy nemsokára a kórházban meghalt.

Az Obzor értesülése szerint Jeogyevics, a parasztkoalíció vezére, s a Vidovdan című lap főszerkesztője hétfőn a szerkesztőség ajtajában három ekrazit-bombát talált, mely elegendő lett volna az épület megsemmisítésére. A rendőrség az azt hiszik, hogy Jeogyevicsét a politikai ellenfelei meg akarták ölni.

A konkordátum ratifikálásáig betöltetlenül marad a szatmári püspöki szék

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ki lesz az új szatmári püspök? ez a kérdés foglalkoztatja ma a romániai egyházi és politikai köröket és e kérdésnél van még egy sokkal égetőbb és fontosabb probléma, hogy vajon egyáltalán sor kerül-e arra, hogy a szatmári püspöki széket a Vatikán betöltesse. A konkordátum szerint, melyet még tavaly május havában a Vatikán és a román kormány is aláírtak, a szatmári és a nagyváradi püspökségek perszonális unióban egyesülnek és így a két püspökség vezetésére egy püspököt fog megbízni a Vatikán. De erre csak akkor kerülhet a sor, ha a konkordátum ratifikálása megtörténik. A probléma tehát a következő:

Ha a Vatikán a megüresedett szatmári püspöki széket betölti, úgy ez azt jelenti, hogy a konkordátum ratifikálása a közeljövőben nem történhetik meg, ha pedig az őszi parlamenti szezonban mégis sor kerülne a konkordátum ratifikálására, úgy a Vatikán már nem a szatmári püspököt, hanem a szatmári nagyváradi egyesített püspökség élére fogja az új püspököt kinevezni.

Tehát a szatmári püspökség sorsa szorosan összefügg a konkordátum ratifikálásának tényével. Az utóbbi időben oly hírek terjedtek el, mintha a román kormány és a Vatikán között bizonyos nézeteltérések merültek volna fel a konkordátum ratifikálására vonatkozólag. Állítólag a Szent Szék nagyon rossz néven vette a román kormánytól, hogy a ratifikálás ténye még idáig nem történt meg és az egyik lap szerint állítólag az a fenyegetőzés is elhangzott volna Róma részéről, hogy az aláírt, de még nem ratifikált konkordátumot felmondja. Bukaresti munkatársunk beavatott forrásból szerezte azon értesülését, hogy

a kormány a konkordátum ratifikálását az őszi parlamenti szezonban végre akarja hajtani.

— Egészen valószínűtlen azonban — mondta informátorunk, — hogy a római Szent Szék

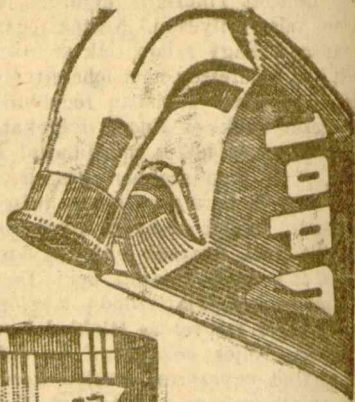
bármilyen diplomáciai lépésre szánja el magát. Az érdekelt körök azzal is tisztában vannak, hogy a két püspökség egyesítése fontos román érdek és ez a szempont is befolyásolja a román kormányt abban, hogy a konkordátum ratifikálását az őszi parlamenti szezonban minden körülmények között elő vegye.

Es így egészen valószínű, hogy a ratifikálásig semmi változás sem történhetik a szatmári püspökség kérdésében.

Most még csupán arra a kérdésre kell felelnek, hogy a román kormánynak milyen érdeke fűződik ahhoz, hogy a szatmári és nagyváradi püspökség egyesítése megtörténjen. Ismeretes még a kultusztörvény tárgyalásai alkalmából, hogy a konkordátumnak épen ez a pontja volt az, mely lecsillapította azokat, akik a konkordátumban „nemzeti veszedelmet” láttak és az a tény, hogy a római katolikus egyház egy püspökséget a konkordátum következtében elveszt, bizonyos megnyugtató érzést váltott ki az orthodox klérus körében.

— A kormány részéről, — hangzott tovább a felvilágosítás — a legegyszerűbb megoldás az volna, ha a nagyváradi püspökség jelenlegi vezetőjét, dr. Mayer Antal apostoli kormányzót bizná meg a Vatikán azzal, hogy a szatmári püspökség vezetését is átvegye. Ezzel a ténnyel, már a konkordátum ratifikálása előtt is, de facto megtörtént volna a két püspökség egyesítése.

A püspökjelöltek eddig forgalomban levő nevei a következők: Mayer Antal a nagyváradi püspökség apostoli kormányzója, dr. Pop Josif szentjobbi apát, Pazsitny Bonaventura aradi minorita rend főnöke, Unterweger Lothár csanádmezei sváb származású pápai kamarás, dr. Korner József temesvári teológiai tanár (sváb származású.)

Az Odol a világ legkoncentráltabb szájvize. Néhány csepp elégséges! Tehát az Odol használata takarékoság! Tehát az Odol olcsó!

Angol és francia demars a bulgár kormánynál

Szófia. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az angol és francia ügyvivők demarsot intéztek a bulgár külügyminiszterhez, akivel közölték a görög és szerb kormányok aggodalmait, a macedóniai szervezetek működése miatt. A két nagyhatalom figyelmezteti a bulgár kormányt, azokra a veszedelmekre, melyek a macedóniai belső harcokból előállhatnak és tanácsokat adnak, miképp volnának megelőzhetők ezek a veszedelmek. A lapok szerint a macedón szervezetek feloszlátásáról van szó. Figyelemreméltó, hogy Olaszország nem csatlakozott a brit és francia demarshoz.

A nemzeti parasztpárt készül az őszi kormánybuktató kampányra

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap este hét órakor a nemzeti-parasztpárt bukaresti vezérkara értekezletre ült össze. Megbeszélés tárgyát azok az előkészületek képezték, amiket a párt az őszi politikai kampány megkezdésére tervez.

Hír szerint az értekezlet kimondotta, hogy december folyamán az eddiginél is erősebb és kiméletlenebb harcot fogja megkezdni a kormány ellen. A párt egyébként bevárja Mann Gyulát, aki jelenleg Erdélyben tartózkodik és közelebbi teendőkről csak a 6. megjelentése után dönt.

Zavargások Athénben

Athén. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A monarchisták választói gyűlése alkalmából komoly zavargásokra került a sor. A venizelisták a királpártiak klubhelyisége és több szalida ablakát beverték és a monarchista lapok szerkesztőseit elpusztították. Erre a rojalisták a venizelista lapok szerkesztőseiben tek látogatást. A zavargások során többen megsebesültek.

Ujra kiélesedett a lengyel-litván ellentét

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kórnóból jelentik, hogy a lengyel-litván konfliktus aggasztóan kiélesedett. Valószínűleg váratlanul elutasította a lengyel javaslatot, hogy Lengyelországgal Genfben a Népszövetség tanácsa előtt tárgyaljon. Most fennálló érdeklődéssel várják a lengyel kormány megtartását.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók. A *-gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420, félévre 820, egész évre 1600 lej.

NYUGDIJAS A HENTESÜZLETBEN

Nyugdíjas: Kérek egy személyre való karomádilit!

Hentes: Milyen személyre? Mint amilyen maga, vagy amilyen én vagyok?

— Lapunk legközelebbi száma a közbeszó Nagyboldogasszony ünnepe miatt csütörtökön délután a rendes időben jelenik meg. — Leleplezik Petelei István emléktábláját. Marosvásárhelyről jelenti tudósítónk: A marosvásárhelyi báró Kemény Zsigmond irodalmi társaság szeptember 13-án, a kiváló novellairó születésnapján leleplezi a Petelei István emléktábláját, melyet a marosvásárhelyi építészek és mérnökök ajándékoztak a társaságnak. Az ünnepélyen báró Kemény János is részt vesz és ő mondja az avatóbeszédet. Az emléktáblát Kabdebó Erna tanárnő veszi át gondozás végett.

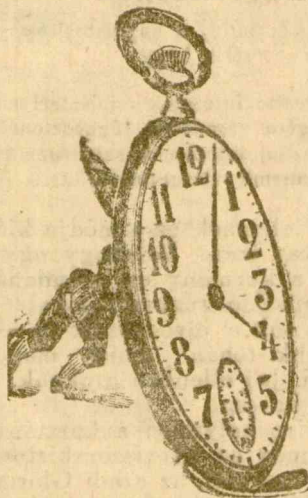
— Titokzatos szállodarablás Ostendében. Tudósítónk jelenti: Ostende egyik legnagyobb szállodájában vakmerő szálloda-tolvajlás történt amely most ugyiszólván az egész világ rendőrségét foglalkoztatja. Ismeretlen tettes érthetetlen módon behatolt a szálloda egyik legelőkelőbb apartamentjába és elloptott egy briliánsfürt, mely közel négyezer frankot ér. A titokzatos rablás miatt is, de főképpen a károsult előkelő személye miatt a titokzatos vakmerő tettest most egyforma buzgósággal nyomozzák Európában és Amerikában.

— Öngyilkos lett a magyarországi pincér szakszervezet volt elnöke. Budapestről jelenti: A városi legyet egyik padján tegnap öngyilkosságot követett el Keszey Flórián, a pincér szakszervezet volt elnöke.

— A Brassói Állami Munkaközvetítő, Vasut-utca 1. szám, telefon 385. utján keresnek foglalkozást: 1. Segédok: 8 asztalos (butor, épület), 2 cipész, 5 férfiasztalos, 7 gépész, 4 kazánfűtő, 10 géplakatos, 2 kazánkovács, 2 kenyérsütő, 1 kertész, 5 kereskedelmi irodai alkalmazott, 2 kereskedősegéd fűszerüzletbe, 6 lakatos, 3 mészáros, 1 molnár, 2 szakács, 1 timár, 2 villanyszerelő, 2 díjnok, 3 elárusító, 4 felvigyázó, 2 női irodai alkalmazott, 3 pénztárnok, 5 raktárnok, 4 éjjeli őr, 2 gazdasszony, 30 gyármunkás, 2 gyermekisasszony, 1 háziasszony támogatója, 2 házmester, 2 kapus, 4 kocsis, 30 napszámos, 3 szállodai és vendéglői, 10 szolga (irodai, üzleti, bér). — Kaplankai foglalkozást: 3 kenyérsütő, 4 hentes, 2 szabó, 1 szabó, 1 cipész, 1 szobafestő, 1 ruhafestő mester, 3 minta asztalos, 1 kádár, 1 kerékgyártó, 1 fényképező (nő) retuser, 1 gépész fűrészgéparba, 2 autószerelő, 1 kovács, vasaló, 1 vasöntő, 1 vízvezeték szerelő. A közvetítés ingyenes.

— A Brassói Magyar Dalárda augusztus 15-én, szerdán este 8 órakor a rajzteremben választmányi és taggyűlést tart, melyre a Dalárda összes választmányi és működő tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

Csak rövid ideig, a mostani nagy gazdasági krízis miatt.

Lei 165 egy zsebóra
aranyozott láncsal

vagy egy asztali C. F. R. védjegyű ébresztő óra

mindettől valódi svájci gyártmány, 2 éves írásbeli garanciával. Ezenkívül minden órához 60 db. ajándéktárgy. Nagy meglepetés.

2 óra vételnél ezen a 120 ajándéktárgyon kívül, egy „GILETTE” valódi amerikai borolva készüléket küldünk, 2 pengével. Viszont 3 óra vételnél, 180 ajándéktárgyon kívül egy negyedik órát adunk ingyen, szintén 2 éves garanciával. Szétküldésért és csomagolási költségeikért 35 lejt veszünk csomagonként.

Meg nem felelés esetén visszavesszük az árut és visszatérítjük az árát.

Mivel csak kisebb készlettel rendelkezünk, kérjük az érdeklődőket, hogy rendeléseiket minél előbb feladni szíveskedjenek.

Forduljon teljes bizalommal: **COMPANIA ELVEȚIANA-ROMANA**

București, I. Strada Brâncoveanu No. 10. címre.

A brassó-nagyszebeni autóbusz Porumbáknaál árokba zuhant és maga alá temette az utasokat

Három halott, sok súlyos sebesült

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Brassó-Nagyszeben vonalon fekvő Alsóporumbák fogarasmegyei községben, melynek nevét a múlt héten egy párját ritkító rablógyilkossággal kapcsolatban vette szárnyaira a hír, megrendítő szerencsétlenség játszódott le a kora reggeli órákban.

A Brassó és Nagyszeben között közlekedő autóbusz, mely sok utassal ma hajnali öt órakor indult el Nagyszebenből Brassó felé, hét óra körül Alsóporumbák mellett az országúti árokba zuhant és teljesen összetört.

A romok közül pelótrázó sikolyok hallatszottak és kétségbeesett hörgések töltötték be a környéket.

A szomszédos földeken dolgozó falusiak siettek először a szerencsétlenül jártak segítségére és a felfordult autóbusz alól csak hosszas

munka után tudták kiszabadítani, az utasokat, akik kivétel nélkül súlyosan megsebesültek,

három utasnak pedig csak teljesen összetört hulláját húzták ki a romcsok alól.

Részletek még hiányzanak s nem érkezett be jelentés a halottak és sebesültek neveiről sem.

A szomszédos Fogarásról azonnal kiszállott a helyszínrre a megyei prefektus, a főügyész, a csendőrpáncsnok és egy orvosi kirendeltség, mely első segélyt nyújtott az életbenmaradtaknak.

Valószínű, hogy a szerencsétlenség gummi-defektus miatt következett be. Ugyanis az autó egyik gummija elpukkant s a kerék a kiálló köveken darabokra tört. Az autóbusz feloldalra dőlt, majd belezuhant az árokba és maga alá temette utasait.

— A Cuvântul a kukoricaexport betiltását követeli. Tudósítónk jelenti: A Cuvântul legutóbbi száma az országos nyomorral kapcsolatban megállapítja, hogy ma már egy vaggon kukorica ára 100 ezer lejbe kerül s ez az ár folytonosan emelkedik, a legnagyobb éhínséggel fenyegetve az alsóbb néprétegeket. A lap követeli, hogy azonnal tiltsák be a kukorica exportját, őrizték ellen a titkos raktárakat, s kisérik figyelemmel a fogyasztást is, hogy ezekkel a rendszabályokkal megakadályozzák az ország legszegényebb vidékeinek a legnagyobb nyomorba való jutását.

— Az individuálpiszichológiai egeysület csütörtökön, folyó hó 23-án tartandó rendes összejövetelén a nevelés hibáiról lesz szó. Előadó dr. Kahána Ernő. Hely: a Gewerbeverein. Kezdeté este fél kilenc órakor.

— Amszterdamban lezuhant egy repülőgép. Amszterdamból jelentik: Az olimpiai játékok végeztével repülőgépek szórakoztatták a közönséget. Egy nagy gép mutatványai közben a motor felmondta a szolgálatot és a nézőközönség közé zuhant. Négy embert megölt és rendkívül sokat súlyosan megsebesített.

— Megkezdődtek a kisingeni nemzetközi sakkversenyek. Kissingenből jelentik: Tegnap délután ünnepélyes külsőségek között megnyitották a nemzetközi sakkversenyt, melynek már az első fordulója a legnagyobb összezapások egyikét hozta. Capablanca mérte össze erejét Tartakoverrel, akit izgalmas játszma után vert. Rubinstein verte Niesest, Bogububov pedig Yatest. A Torrach—Marsall, Spielmann—Réti és Niemzovics—Enve partik remis-vel végződtek.

— Halálozás. Id. Kenyeres Károly likörgyáros, Brassó egyik legrégebbi, s érdemes polgára, aki pár évtizeddel ezelőtt nagy szerepet játszott, s nagy olvasottságáról és élénk szelleméről volt ismert, 86 éves korában Brassóban elhunyt.

— Franasovici belügyi államtitkár erdélyi körutja. Bukaresti munkatársunk telefonálja: Franasovici belügyi államtitkár a jövő hét folyamán erdélyi inspekciós köruttra indul, melynek folyamán főképpen Besztercenaszód, Kisküküllő és Torda megyéket látogatja meg.

— Lángokban áll egy regáti község. Bukaresti munkatársunk telefonálja: A Bukarest—brassói vonalon fekvő Putesti község a mára virradó éjszaka kigyulladt. A község a fővárosi tűzorségtől kért segítséget, amely nagy létszámban ki is vonult. Részletek még hiányoznak, ellenőrizhetetlen hírek szerint az egész falu leégett.

— A Brassói Székely Társaság pék, asztalos, kocsifényező-kárpitos, szobafestő-mázoló, kerekas, kovács, cipész, csizmadia, bádogos-szerelő és kályharakó iparra keres tanulókat. A tanulók lakást és élelmezést kapnak. Szegény és árva fiukat ruházunk is. A kályharakó tanulók havi 1600 lej fizetést kapnak. Bővebb felvilágosítást ad: József Domokos főtitkár. Brassó, Kálvin János-utca 3. szám. Válaszbélyeg.

— A személyvonat belerohant egy tehervonatba. Miskolcra jelenti: A Budapestről jövő személyvonat hibás váltóállítást miatt, Füzesabonynál beleszaladt egy ott veszteglő tehervonatba. A tehervonat három kocsija összetört, a mozdony megsérült. A személyvonat utasai között óriási pánik tört ki, hanyat-homlok ugráltak ki az ablakokon és tizenketten sebesültek meg menekülés közben. Miskolcon egy pillanat alatt elterjedt a szerencsétlenség híre, s autókron rohantak ki az emberek, akiknek hozzátartozójuk a vonaton volt. A hír tulzottnak bizonyult, mert halálos eset egy sem történt, a sebesüléseket is csak az okozta, hogy az utasok kiugráltak ijedtükben a vonatból.

Szépség — fiatalság titka

az archőr helyes ápolása. Ez pedig csak kizárólagosan a világhírű

„Mária Szepelő krém”-mel érhető el. Száraz és zsíros krém

18 lej. Postán is megrendelhető! 150 lejnél portómentes szétküldés. Mínenütt kapható. Főlerakat: Császár-gyógyszertár, Tg. Mures.

2717

Ki kell irtani a zugbiztosítókat

Az altruista temetkezési egyesületek nem zugbiztosítók

Arad. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt kimerítő és a megsemmisítő ervek egész arzenálját tartalmazó cikkben vonult fel újra a Brassói Lapok a gombamódra elszaporodott zugbiztosítók ellen. A cél, amelyet cikkünkkel és a már előbb megjelent cikkek egész sorozatával magunk elé tűztünk,

a hiszékeny kispolgárságnak és a nehéz viszonyok folytán kritikus helyzetben levő munkástömegeknek százmillió károkat okozó zugbiztosítók kiirtása.

Bebizonyítottuk, hogy abban a műveletben, a melynek segítségével ezer vagy ezerötszáz összeverődött ember halál esetére egymás veszélyére biztosítja egymást.

a rizikóban nem, ellenben a beiratkozási ezresekben és a 33 százalékos illetékhaszonban annál inkább részesülő zugbiztosítók felháborítóan felesleges szerepet játszanak. Nejét akarjuk azonban venni esetleges félreér-

téseknél. Éppen ezért meg kell említenünk, hogy a kivételek ezuttal is megerősítik a szabályt. Kivételek ugyanis — vannak.

Ezek a kivételek az iparosok, kereskedők, gyári munkások erkölcsi intézményei által az utóbbi időben nagy számban felállított úgynevezett temetkezési egyesületek. Ezek a temetkezési egyesületek tipikus példái a rentábilis viszontbiztosításnak. A példák egész seregét hozhatnók föl. Technikai okokból azonban csak az aradi iparosok temetkezési csoportjának működését ismertetjük.

Az aradi iparosok viszontbiztosítója nem haszonüzem, hanem a tagok javára alapított jótékony intézmény. Arról a bizonyos 33 százalékról tehát, szó sem lehet nála. A megválasztott igazgatóság tagjai a heti üléseken való részvétel fejében egész esztendőre néhány ezer lejt kap. A megállapított minimális díjazásról is rendszeresen lemondanak az igazgatósági tagok jótékony célok javára. Az ilyen viszontbiztosítók üzemeltetése így a csekélyszámu és szűk hatáskörű tisztviselő fizetésére korlátozódik.

Az ilyen viszontbiztosítók tagjainak korlátlan lehetősége van az ellenőrzésre. Mert míg a zugbiztosítók úgynevezett halott-listái mindörökké titokzatosak maradnak a tagok előtt, addig

a) az erkölcsi alapon álló viszontbiztosítók tagjai, akik rendszeren egy városból verődnek össze, ismerik egymást;

b) módjuk van az igazgatóság működésének ellenőrzésére az évi közgyűléseken;

c) felügyelő bizottság és választmány képviseli a tagok érdekeit, mint az az egyesületi életben elmaradhatatlan.

Az ilyen viszontbiztosítók éppen azért, mert a beiratkozottak száz százalékos kielégítésére alakulnak, nem ígérnek és nem is kívánnak lehetetlenségeket. Az aradiak például tíz lejes illetéket szednek minden halott után, aminek fejében halálesetenként a laknak

a) első évben tízezer,

b) második évben tizenháromezer,

c) harmadik évben tizenhátezer lejt.

Semminemű levonás nincs. Amelyik tag 80 haláleset után befizette illetékét, többet nem fizet, ellenben megváltotta a jogát az annak idején kijáró temetkezési segélyre. Ezt az teszi lehetségessé, hogy ezek az intézmények tartalékolnak.

Az aradi iparosok viszontbiztosítójának két csoportja és több, mint ötmillió kamatozó tartaléktőkéje van.

Ilyen adottságok között ezek a viszontbiztosítók nem szorulnak rá, hogy tagjaik számát költséges ügynökökkel és még költségesebb másolatai propagandával növeljék, ami fokozza az intézmények rentabilitását.

Meg kell azonban említenünk, hogy az úgynevezett hozománybiztosítások a rentábilis alapon álló altruista temetkezési egyesületek számára is csak csődöt jövedelmezhetnek, mert a házasságra épített viszontbiztosítás erkölcsi és matematikai képtelenség.

A házassági viszontbiztosítás kritikáját előbbi cikkünkben is bővebben adtuk.

Az aradi Glória biztosító megkezdte a miniszteri tilalmat

Előző cikkünkben említettük, hogy a kereskedelmi és iparügyi minisztérium az iparkamarákhoz körlevelet intézett, amelyben néhány felsorolt hűbüg-visitbiztosítóval kapcsolatosan felhívja figyelmüket az összes zugbiztosító intézetekre és utasítja a kamarai titkárságokat, hogy az ügyben véleményes jelentéseket tegyenek.

Az említett felintézkedésen kívül mindössze any-

nyit tett a román kormány, a zugbiztosítók garázdálkodásának megfékezésére, hogy

az ujonnan biztosító intézetek miniszteri engedélyének végére záradékot függesztenek, mely szerint az új intézetnek szigorúan tilos mindennemű viszontbiztosítás.

Az állami védelemnek ez a módja kicépezési politika akar lenni. Valahogy úgy fest a dolog, mintha a kormány ezt mondaná: — A jelenleg működő zugbiztosítókat nem bántathatjuk, mert sok a jövedelmük és — védekeznek. Várjunk tehát, amíg maguktól megfognak bukni. Jaj ellenben azoknak, akik ezután akarnak keresni.

Hogy mennyire helytelen a kormány álláspontja, hogy még az új viszontbiztosítóknak is mennyire nem jai, az aradi Glória nevű ujonnan engedélyezett biztosító intézet bizonyítja. Nem tagadható, hogy tömérdek utánjárásba és minden valószínűség szerint jelentős anyagi áldozatokba is került a Glória nemrég megadott engedélye, melynek végére ennek ellenére odafüggesztették a szigorú végzet: Viszontbiztosítási ügyletek kizárva. Az életmes biztosító azonban könnyűszerrel túltette magát a látszólag nehéz problémán. Minek biztosítson, amikor a viszontbiztosítás rizikó nélkül is nagyobb hasznot biztosít? A Glória érleles vezérigazgatójának az a mód-szere, hogy

A termés rossz!

— mondja a Mezőgazdasági Kamarák Szövetségének alelnöke

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Naum Traján, a Mezőgazdasági Kamarák Szövetségének alelnöke tegnap váratlanul súlyos horderejű kijelentést tett az új romániai termésre vonatkozólag.

Az alelnök kategorikusan kijelentette, hogy az idei romániai termés rossz. A mennyiség csak a belföldi fogyasztásra elégséges, a minőség pedig olyan, hogy vetőmagra sem lesz elég.

A nemzeti-paraszt-párt kiküldöttjei az interparlamentáris konferencián

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nemzeti parasztpárt elhatározta, hogy a közeljövőben megtartandó berlini interparlamentáris konferencián erős képvislettel fog megjelenni. A kiküldendő delegátusok személyében már meg is állapodtak. A határozat szerint Madgearu, Radiceanu, Sever Bocu és Joanitzescu utaznak Berlinbe.

Érdekes, s ezt az érdekességet természetesen a kormány lapjai is nyomban észrevették, hogy

a kiküldött delegátusok azok közül a nemzeti parasztpártiak közül vannak kiválogatva, akik a legutóbbi kölcsönüggyel kapcsolatban a legelősebb és legharcosabb álláspontot foglalták el.

Itt jegyezzük meg, hogy autentikus hírek

szerint a napokban egy újabb angol szakértő érkezik Romániába és gondos tanulmányozás tárgyává teszi a romániai vasúti viszonyokat. Az angolok látogatása természetesen a kölcsönkölcsönülással van összefüggésben és széles kombinációkra ad alkalmat.

Haláljárók

A tordai 127 számú autó halálragázott egy tizenhat éves fiút s mintha mi se történt volna, tovább száguldott

Marosvásárhely. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Hétfőre virradó reggel a Marosvásárhely közelében fekvő Nyárád községben újabb halálos autóbaleset történt. A haláljáték legújabb áldozata Sridon György 16 éves nyárádói gyerekmember. A „gyilkos gép” pedig a tordai 127. számú autó.

A szerencsétlenség a marosvásárhelyi ügyvédséghez beérkezett jelentés szerint a következőképp történt:

A 127. számú tordai autó a marosvásárhelyen versenyző TSC játékosait szállította haza. Az autó utasai jól végeztek a versenyen, mert valamennyinek zajos kedve volt s a kedverítő folyadékból úgy látszik jutott a sofförnek is, mert megvadult irammal hajszolta a gépet. Nem lassított gyilkos iramában akkor sem, amikor Nyárád községbe ért, ahol a szor-

a beiratkozási díj címen szedett 1500 lejéből száz lejt részvényhozzájárulásnak minősít és így azon a címen, hogy a viszontbiztosítottak valamennyien részvényesei, tehát „beltag”-jai a biztosítónak, nem érvényes a műveletre a miniszteri tilalom.

Hegedüs vezérigazgató ur, a Glória ötletgyárosa ezzel még nem élte ki magát. Marcus Mihail dr-t, a Banca Romaneasca aradi vezérigazgatóját, Adam Györgyöt, a Victória Takarékszövetkezet vezérigazgatóját, Pacurariu Brutus dr. kamarai főtitkárt és még számos aradi közgazdasági kapacitást meg akart nyerni, hogy a fenti kibuvóra épített viszontbiztosító igazgatósági stallaiba beüljenek.

A Glória terve nem sikerült, mert a felkért reprezentánsok nem fogadták el a Glória kitüntető ajánlatát, így a zugbiztosítók siserehada Aradon nem szaporodott.

Az aradi biztosító „szenzációs” ötlete igazolja, hogy a viszontbiztosítás hiénáival szemben a legfokozottabb óvatosság is indokolt. A nagyközönség saját jól felfogott érdekében cselekszik, ha nem ül föl a hangzatos ígéreteknek és nem vár rá, hogy a miniszteriumok tisztítsák meg a piacot a zugbiztosítóktól, hanem maga kezdi meg ezt a munkát és egyszer s mindenkorra leszámol a gazdasági krízisnek ezekkel a kártékony vámszedővel

Némedy Gábor.

A termés értékesítésével is nagy bajok vannak. A bankok felemelték a kamatlábakat, a kugorica vagonjának az ára százszor lejt ugrott. A piacon nincs forgalom minden tranzakció meghalt.

A kamarák szövetsége alelnökének kijelentései óriási feltűnést keltettek a romániai gazdasági körökben. A szomorú igazságra senki nem mert rávilágítani s Naum vészkiáltása nem maradt hatás nélkül.

galmas falusi nép már sűrűn járkált az utcán. Az áldozat, Sridon György nem vette észre, a korán reggel olyan nagy sebességgel száguldó autót, amely elütötte, majd keresztül ment rajta s aztán, mintha semmi sem történt volna, nyugodtan száguldott tovább. Sridon Györgyöt pár perc múlva a falusiak felszedték az ut véres porából, de már halott volt.

A nyárádói csendőrség nyomban akcióbá lépett, hogy a halálos katasztrófát előidéző autó sofförjének a nyomára jusson. Végig telefonálta a szomszédos csendőrőrsöket, s így sikerült megállapítani, az autó jelzését, amelynek nyomán az ügyvédség lefolytathatja a vizsgálatot. A marosvásárhelyi ügyvédség már át is irt Tordára és kérte a kérdéses autó sofförjének azonnali letartóztatását.

A görög monarchista mozgalom legújabb fejleményei

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Lupta ma déli száma az első oldalon szenzációs cikkben számol be a görög monarchista mozgalom legújabb fejleményeiről.

Görögországból olyan hírek érkeznek, hogy a hatalmon levő kormány nem hajlandó megengedni a manifesztum terjesztését, sőt diplomáciai tiltakozást is jelentenek be Bukarestben, amiatt, hogy a román kormány megenged minden olyan propagandát, mely a monarchia visszaállítására irányul.

Orosz tengeralattjárók bukkantak fel a svéd hadiflotta gyakorlatozása közben

Stockholm. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Svédország és a szovjet között éles diplomáciai konfliktus tört ki, amelynek súlyos következményei is lehetnek.

A svéd hadiflotta legutóbbi gyakorlatai alkalmával ugyanis egészen váratlanul orosz tengeralattjáró hajók bukkantak fel. A svéd torpedórombolók nyomban akcióbá léptek és hosszas tüzelést adtak le az oroszokra mire azok elmenekültek.

Az eset Svédország diplomáciai körében kinos feltűnést váltott ki, mert az oroszok viselkedése a legdurvább megszegése a nemzetközi szabályoknak. Hír szerint a svéd külügyminisztérium erőlyes hangú demarsban kért felvilágosítást a szovjettől.

A népszerű Stresemann

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Soir című lap igen melegen ír Stresemannról, aki most ünnepli külügyministersége ötödik évfordulóját is. A Soir szerint Stresemann volt az az államférfi, aki hátat fordított a gyűlölséget felidéző multnak és országának helyet biztosított a Népszövetségben. A lap emlékeztet rá, hogy Stresemann egybeforrt a köztársasági gondolatral és valóban csak köztársasági német tud európai módon őszintén beszélni. Stresemann jelenléte a Kellog-paktum aláírásánál minden értékét megadja ennek a történelmi eseménynek.

Benes nem tartja veszedelmesnek sem a revízió, sem az Anschluss problémáját

Prága. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Benes a kútenbergi kiállításon hosszabb beszédet mondott. Kifejtette, hogy Csehszlovákia fennállásának tíz esztendeje a békeért való harc korszaka volt. Csehszlovákiának, minthogy Franciaország szövetségese, Németország pedig az erős szomszédja, nagy figyelemmel kell kísérni a német-francia tárgyalásokat, mert egy esetleges rajnai konfliktus érezhető lenne az Elbánál és a Dunánál is. Végül kijelentette, hogy Csehszlovákiában ma a legtöbbet az Anschlusról és a magyar revíziós törekvésekről beszélnek, de ő nem hiszi, hogy ezek a problémák veszedelmesek volnának.

Lezuhant újra egy román repülőgép

Bukarestből jelentik: Ma délben Constanca mellett gyakorlatozás közben százötven méter magasságból lezuhant egy Fokker-féle vadászgép. A gép a levegőben felrobbant, a váz meggyulladt és lobogva zuhant a földre. A roncsok alatt Diaconescu őrnagy megszenesedett holttestét találták meg. A fiatal őrnagy a híres Diaconescu tábornoknak volt a fia és hirtelen halála nagy feltűnést és részvételet váltott ki.

Újabb kihallgatások a petroleum-panama ügyében

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A petroleumbotrány ügyének legújabb fázisa újabb szenzációs kihallgatásokkal bővült. A vizsgálóbíró ma kihallgatja azokat, akiket eddig még nem hallgattak ki s ez újabb ismeretlen részletek feltárását jelenti.

Kihallgatják Minescu és Tollea képviselőket, továbbá a Romana-Africana és az Eldorado cégek képviselőit. Legnagyobb érdeklődés Prezan nemzeti parasztpárti képviselő kihallgatását előzi meg, mert a botrány részleteit ő ismeri a legjobban s ő volt egyike azoknak, akik leplezték az üzelmeket.

— A török külügyminiszter Budapestre érkezett. Budapestről jelentik: Tefik Rusdi török külügyminiszter megérkezett a magyar fővárosba ahol előreláthatólag több napig marad. Az előkelő vendéget meleg fogadtatásban részesítették. A hatóságok több ünnepséget rendeztek tiszteletére.

— Világjáró utazók Brassóban. Két budapesti magyar fiú, Sulkovszky Zoltán műgyememi hallgató és Bartha Gyula műszerész, érkeztek meg tegnap Brassóba. A két fiatalember arról nevezetes, hogy közel egy éve indultak el Párisból motorbiciklin, azaz a tervvel, hogy tudásukat és tapasztalataikat gyarapítandó, világkörüli utat tegyenek meg. Eddig már harmincezer kilométer utat tettek meg, s körülbelül egy évre van még szükségük, hogy motorbiciklin az egész világot bejárják. Romániában néhány hétig maradnak.

— Holnap fel kell lobogóznai a házakat. A városi tanács arra kéri a város lakosságát, hogy a Tengerészeti Liga ünnepére, a Tengerészek Napján, holnap, szerdán, augusztus 13-én lobogózzák fel házait.

— Vér-, bőr- és idegbajosok a természetes „Ferenc József” keserűvizet igen jó eredménnyel használják. Az orvosi tudomány legjelentékenyebb elméi írják, hogy a Ferenc József víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik drága fiunk temetésén résztvettek vagy bármi más módon fájdalmunkat enyhíteni akarták, különösen a Sofför-egyesületnek ezúton mondunk hálás köszönetet. Mezei András és családja.

* **Okos ember** csak elsőrendű minőségű tejkrémellát vásárol, amelyen rajta a „Stollwerck” név
* **Eredeti Dick-szíjakkal** minden üzemnehézség leküzdhető. Díjtalan felvilágosítást nyújt Kamaryt és Mäder, Brassó—Temesvár.

SPORT

Amerika nyerte a legtöbb díjat az olimpiászon

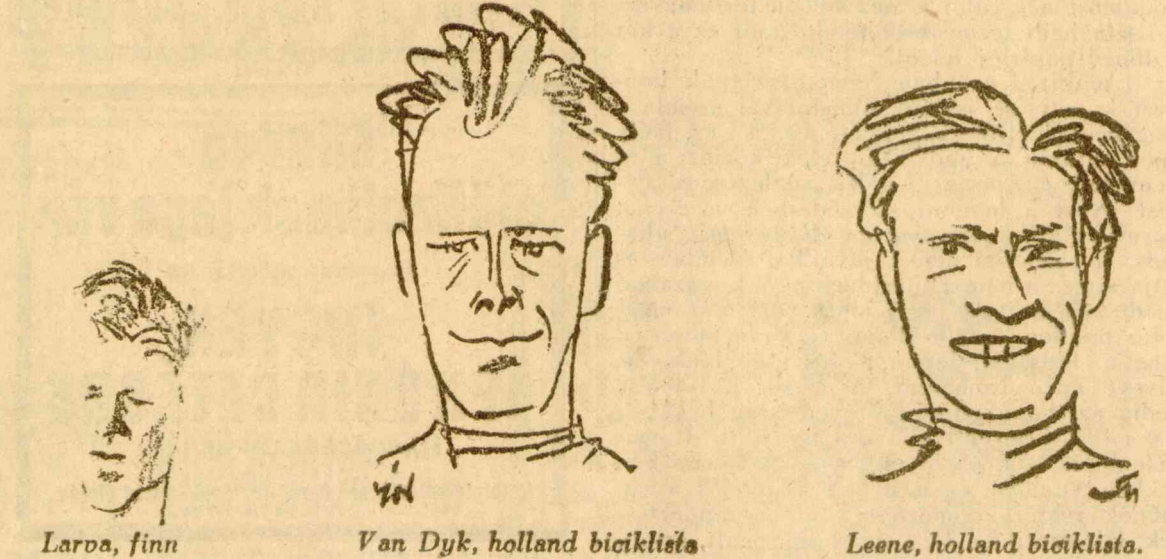
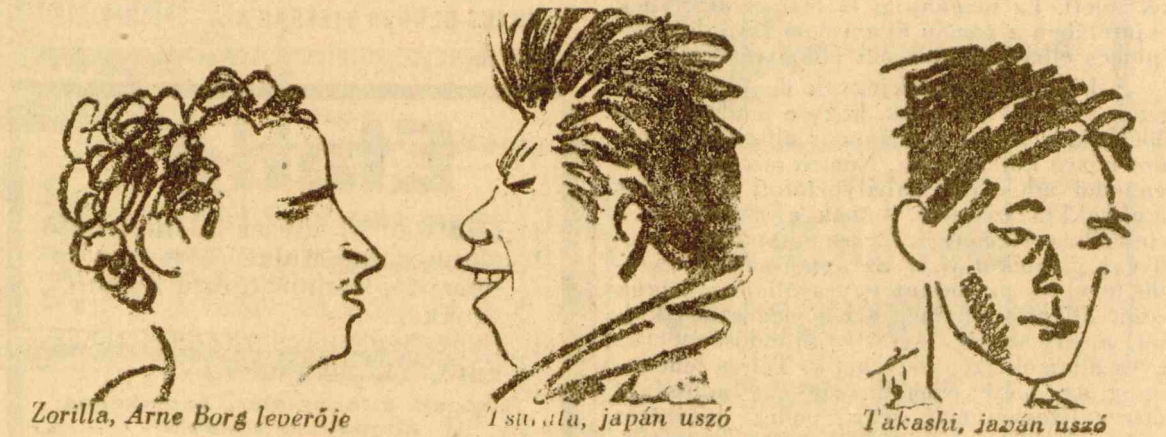
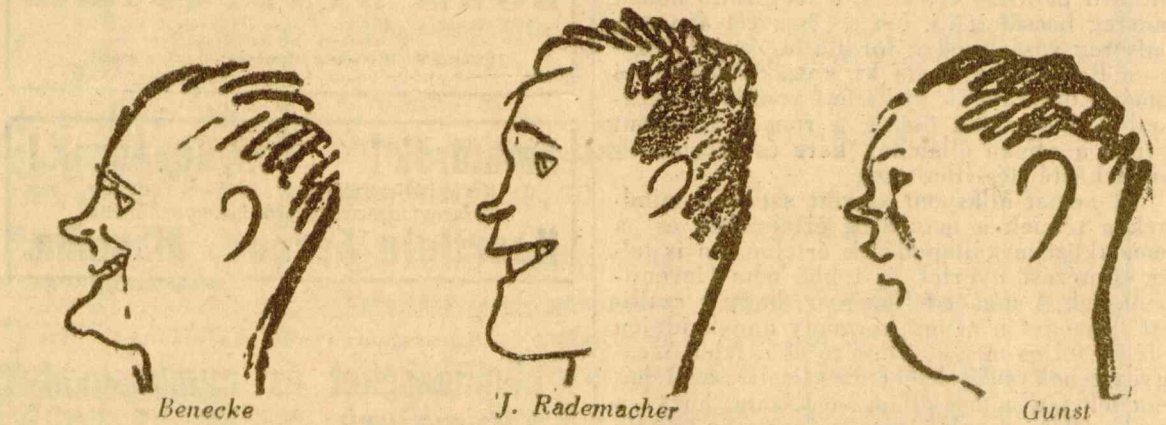
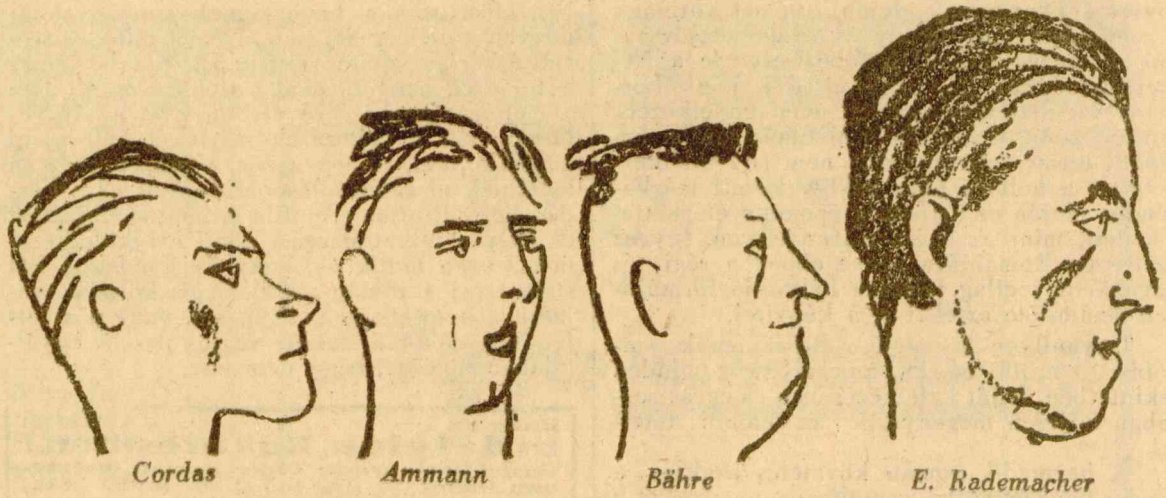
Az olimpiai versenyek vasárnap végleg befejeződtek. A nagy marathoni torony tetején égő öröktűzet kioltották, a díjakat kiosztották, s az atléták elszéledtek a világ minden tájába.

A díjak kiosztását mintegy huszonötezer főnyi tömeg nézte végig. A legtöbb díjat az USA kapta. Számszerint 22 első, 17 második, és 16 harmadikat. A második Németország 11—12—18 díjjal. Harmadik Hollandia 8—9—5 díjjal. Negyedik Finnország 8—8—9 díjjal. Ötödik Franciaország 7—12—6 díjjal. Hatodik Svédország 7—6—11 díjjal. Hetedik Olaszország 7—6—6 díjjal, nyolcadik Svájc 6—5—4 díjjal. Magyarország a kilencedik helyre került a díjak versenyében. Öt első helyet és öt második helyet ért el. Utána jön Anglia, Kanada,

Argentína, Csehszlovákia, Dánia, Japán, Észtország, Lengyelország, Egyiptom, Ausztrália, Norvégia, Jugoszlávia, (1—1—2). Délafrika, Ausztria, Luxemburg, Spanyolország, Új-Zealand, Haiti, Belgium és Cille. A Fülöp szigetek és Portugália versenyzői egy-egy harmadik díjjal a 30 és 31-ik helyet foglalták el, a többi tizennégy állam, köztük Románia, egyetlen egy helyezéshöz sem jutottak.

† A magyar diákfutballisták győztek a csehek felett. A párisi diákvilág bajnoksági küzdelmek során a futballjátékok fordulójában a magyar diákok válogatottja 3:2 (1:0) arányban győzött a csehek válogatottja ellen.

A győztes német vizipóló-csapat

KÖZGAZDASÁG

A román-német gazdasági viszály lényege

Románia 379 milliót követel terményekért, s ezenkívül kétmilliárd lej papírtértékét, Németország viszont hétszázmillió aranylejt vár vissza békebeli készpénzkölcsöneiért — A román küldöttségnek súlyos helyzetbe kell beletálcálnia magát Berlinben

Berlin. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Románia közvéleménye eleget foglalkozik a román-német viszály kérdésével anélkül, hogy a lényeggel magával tisztában lehetne. A román kormány nem szokta azokat az adatokat közölni a nyilvánossággal, amelyeknek az alapján a ténykedéséről ítéletet lehetne mondani.

A román követelés Németországgal szemben három tételből áll. Az első tétel 329 millió marka, olyan termények ellenértékéért, amelyeket Románia már a háború kitörése alatt, de még 1916 előtt, vagyis Románia semlegességének korszaka alatt szállított Németországnak. Ezeknek a szállítmányoknak ellenértékéért annak idején a német kormány a román kormány javára és természetesen annak hozzájárulásával letétbe helyezte a Német Birodalmi Jegybanknál, a román kormány azonban a pénz felett nem rendelkezett, mintán pedig a hadviselő államok sorába belépett, természetesen többé nem is rendelkezhetett a háború után bekövetkezett markaromlás idején ez az összeg épenugy elértéktelenedett, mint az egész markavagyon. Így ez az összeg Romániára nézve ebben a régi és egyébként jogilag teljesen helytálló formájában semmiféle értéket sem képvisel.

Ugyanilyen követelése Romániának további 50 millió marka, amely összeg minden tekintetben, tehát keletkezésében és egész sorában teljesen megegyezik az előbbi tétellel.

A harmadik román követelés azokra a román bankjegyekre vonatkozik, amelyeket 2 milliárd papírlaj értékben a megszálló német hadsereg bocsátott ki. Ezt az összeget a német hadsereg vásárlásokra fordította, és természetesen Romániában adta ki, s ezeket később a román kormánynak ki kellett vonnia a forgalomból. Így ez az összeg a román álláspont szerint a román államnak kára és érte az államot kártérítés illeti meg.

A német álláspont szerint azonban mindezek a tételek a magánjog értelmében és a nemzetközi megállapodások értelmében is teljes elintézést nyertek és többé nem eleveníthetők fel. A német felfogás az, hogy a szállított terményt a német kormány annak idején a felek teljes megelégedésére és a felek megégyezésének megfelelően megfizette, az tehát nem lehet a német állam kockázata, hogy a román állam annak idején, mikor még tehette volna, nem rendelkezett ezek felett az összegek felett. Ez magánjogi tartozás, amelynek tekintetében a román állam nem kívánhat különleges elbánást, a német állam részéről.

A kibocsátott bankjegyek ügyében a németek arra hivatkoznak, hogy a londoni szerződésben, amelyet Románia is elismert önmagára nézve kötelezőnek, Németországnak mindennemű adóssága szabályoztatott a győztes hatalmakkal szemben. Ennek a szerződésnek értelmében Németország megállapított összegű évi járulékat fizet az antantnak (Dawes-féle terv) és az antant egyes államai maguk között állapították meg azt a megosztási kulcsot, amely szerint ezt a járandóságot az egyes államok igénybevehetik. Teljes lehetetlenség az, hogy Németország egy adósságot kétszer fizessen meg, már pedig kétszeres megfizetés követelése volna az, ha Romániának most még külön is meg kellene téríteni ezt a tiszta hadi természetű tételt, amit ez a két milliárd papírlaj jelent.

Ezenkívül azonban Németországnak konkrét követelése is van Romániával szemben, még pedig kétféle követelés. Az első az, hogy épen miután a hadviselő felek között mindennemű gazdasági kérdés végleges rendezést nyert a londoni szerződésben, a román kormány szüntesse meg az elkobzottság állapotát a romániai német javakkal szemben és adja vissza a német tulajdonosoknak a szabad rendelkezési jogot úgy, ahogy ezt már megtette minden antant-állam, — Franciaország, Anglia, Belgium, Japán, — és a többiek is, kivéve épen Romániát. A másik követelés pedig az, hogy miután Németország békébe 700 millió aranylejt kölcsönt nyújtott Romániának és ezek a kötvények ma is német birtokban vannak, ez a német követelés a románok részéről ismertessék el és rendeztesék. Hír szerint a Diskontogesellschaft, amely

ezeknek a kötvényeknek fő birtokosa és a többi kötvénybirtokosok érdekeit is képviseli, nem követel teljes értékű kártalanítást, hanem hajlandó méltányos engedményt tenni a román államnak, azonban az egész tételt semmi esetre sem tekintheti semmisnek és olyan-nak, mintha nem is állana fenn. — A román államot egyébként a német hadi kárpótlás összegéből körülbelül háromnegyed százalékos részesedés illeti meg, aminek az a magyarázata, hogy éppen ez az állam mérhetetlen értékekkel gyarapodott a háború befejezése által, a volt magyar és osztrák államok javai-ból.

Látnivaló, hogy ilyen módon a Berlinbe kiküldött román bizottságnak nincs valami nagyon kellemes helyzete. Német felfogás szerint a kérdés igen egyszerű: a román kormány ismerje el, hogy tartozik és ebben az esetben a méltányosság terére vívódnak át a tárgyalások, csak a tartozások mértékét kell majd megállapítani, amire nézve a németek nem foglalnak el rideg álláspontot. Most az a kérdés, hogy Brătianu Vintila milyen megbízatást és milyen felhatalmazást adott a kiküldötteknek s ezen mulik az, hogy vajjon lesz-e hát sima talaj a román stabilizációs kölcsön számára a nemzetközi pénzpiacon, vagy a véletlen fog dönteni e felett, vajjon lesz-e egyáltalában kölcsön, vagy nem lesz.

Halló Halló!
Erdélyiek Bukarestben!
Grand Restaurant: Caffe Parcul Ottelese-
anu Bukarest, Str. Matei Mito (Fatrul Național mellett).
Tulajdonos:
BOHM BANDI és Társa
Transilvania-ét rem. Pontos és gyors kiszolgálás.
Erdélyi falborok.
Esténként **Halász Lajos** hírneves erdélyi
9352 cigányprímás és zenekara hangversenyez.

Amatőrök! Fényképészek!
Kérje árjegyzékemet, melyből minden 7635
versenyt kizáró árajról meggyőződhetik
Haertlein Ferenc, Albajulia.

Keresztvári (Telu) üzemköze. 7635
közüveseket és munkásokat
alkalmazunk. A pályázók jelenike zze
nek az osztályvezető mer-
nök uraknak a keresztvári alagutnál (Telu Tunel)
JULIUS BERGER TIEFBAU A. G. TELU-TUNEL

Eladó:
1 „Cadillac“ 7 üléses személyautó
1 „Mannesmag-Mulag“ 5 tonnás te-
herautó, tömör gummi abron-
csokkal
1 „Benz-Gaggenau“ 3 tonnás teher
autó, ballongumikkal
A kocsik kifogástalan üzemképes
állapotban vannak.
Fabrica de Hârlie, Bușteni.

Minden
előfizetőnek joga van
hávonként egy tíz-szavas
INGYEN
APRÓHIRDETÉSRE
a „BRASSÓI LAPOK“-ban.
Feltételeket lásd az „Apróhirdetések“ rovat elején.

BÉBI

VAGY

AZ ELSŐ SZERELEM

REGÉNY. Irta: MARAI SANDOR.

(Copyright by Pantheon)

(14)

Talán még sincsen lázam; csak nagyon fáradt vagyok. Lusta vagyok írni is. Ma arra gondoltam, hogy az igazgató családjának illene egy levelezőlapot küldeni az utról. Elvárják az ilyesmit valakitől, aki hosszabb utra ment. Este megírok néhány lapot. Most legszívesebben aludnék: de az elmúlt két napban sokat aludtam s kerüli az álmom a szememet.

Szagat a lábam. A köd, ez a köd. Ha reggelig nem szikkad fel, beszélek a bérllővel. Különben szép is a köd, ha nem lenne egészségtelen. Olyan csend van a telepen, mintha mindenki elutazott volna. Ez a ház, amiben lakom, kísértetiesen üres. Ha járok a szobában, visszhangzik a léptem, kong a padló. Éjjel, gyertyafény mellett, álmatlanul fekszem és nem hallottam más hangot, csak a szél zugását az erdőben. A köd bejött a szobába, a gyertya fénye alig verte át. Olyan egyedül éreztem magam, messze mindentől, ami emberek, ismeretség, barátság. Hallottam a lélekzetemet. Kedvem lett volna felkelni s lemenni a telepre, emberek közé, felkelteni valakit, diskurálni. De már késő volt, elmúlt éjjel. Kit keltsek fel? A bérllőt? Nem érdekel. Nem ismerem senkit. Esembe jutott Timár ur, Azt se tudom, itt van-e még?

Este le fogok menni a vacsorához.

Mindez semmi, nem jelentős. Ma egykedvű és nagyon fáradt vagyok. Szinte jólesik néz-nem ezt a ködöt, amiben elhallgat minden. Ugy látszik, mégis öregszen. Különös, milyen észrevétlenül jön az ilyesmi.

Postát nem kaptam még. A gazdasszonyom írhatna. Izgatott volt szegény, mikor elutaztam. Üreg már, öregebb mint én. Hatvanéves. Szegény Márta néni. Jó, hogy eszembe jut; ajándékot fogok vinni neki. Itt ugyan nem kapni semmit Kénytelen leszek Z.-ben vásárolni, visszajövet, utközben az állomás s a lakásom között. Kegyes család, de mit csináljak.

Szagat a lábam. A pipa sem izlik, nedves a dohány.

Augusztus 22. Eső és köd. S tegnap ez a felelőtlen este! Jobban vigyázhatnék magamra. Most fáj a fejem, itt a macskajaj s még sétálni sem mehetek, mert ömlik az eső. Ha legalább valami könyvem lenne. Az újságok nem érdekelnek. Különben is mindig többnaposak, bár ez nem lenne baj. Tehetetlenül kopogok ebben a ketrecben. Az ágyneműm törhetetlenül nedves. A fejem régen fáj így mint ma.

Ezen nem csodálkozom: rögtön ideérkezésemkor észrevettem, hogy a bérllő bora rossz. Nem mondom, hogy ecetes, de mindenekelőtt hordószerű. Borban, legalább is fehér borban bizonyos mértékig kiismerem magam. Másodrangú bor volt, amit hanyagon kezeltek. Szalamból ittam; nem is ittam, csak rendeltem.

Tegnap este ittam.

Mikor vacsora után leszedték az asztalokat, még ilye maradtam. A petróleumlámpát odahozattam az asztalra és hat deci fehéret. Rög-tön hat decivel kezdtem. Mindig kissé tulzóg-vogyok, ha nagy ritkán eltérek a szokásaimtól. Jólesett a petróleumlámpa a gyertyafényes éjszaka után. Künn erős szél járt s csopergett az eső. Egy hölgy zongorázott. Nincsen hallásom, de úgy vettem észre, hogy a zongora nem kifogástalan. Több hang nem is fogott; a bérllő bevallotta, hogy egyes hurok hiányzik. Két társaság, fürdőismeretségek, nem tért aludni, a rossz időben senkinek nem volt kedve a nyirkos szobába térni. A férfiak boroztak, a hölgyek társasjátékot játszottak. Rendkívül együgyű társasjátékot. Különben lehet, hogy minden társasjáték együgyű. A gyermekek hamar elfaradtak és elaludtak az asztalnál. Tizenegy felé a hölgyek aludni tértek a gyermekekkel. Csak egy orvos maradt a feleségével s a hölgy, aki magyar dalokat zongorázott. Kellemes külsője, kissé bánatos, középkorú hölgy. Azt hiszem bajadon, mert nagysádnak szólították. Tanító nő lehet, postamester nő, vagy bankhivatalnok nő. Egészen kellemesen zongorázott. A zene mindig megnyugtató, elandalító. Tizenegy felé már megittam a hat decit.

A bérllő felajánlotta, hogy befűt a nagyaskályhába, ha még fennmarad a társaság. De többiek már mentek. Engem a bor kell mesemeglegetett. Tiltakoztam, hogy érettem befűtenek. Még három decit rendeltem s megkértem a bérllőt, hogy csukja be a veranda ablakait.

(Folytatása következik.)

Szívünk legmélyebb fájdalomával tudatjuk, hogy a nagyon szeretett jó édesapa, nagypapa, dédapa, após és rokon

id. KENYERES KÁROLY

GYÁROS, A FERENC JÓZSEF-REND LOVAGJA

munkás életének 86-ik évében f. hó 14-én az Urban csendesen elhunyt.

Szeretett halottunk hült tetemét f. hó 16-án d. u. 4 órakor fogjuk a Bolgárszeg, Katalin-u. 31 sz. a. levő gyászházból a bolonyai róm. kath. temetőbe kísérni és ott a családi sírboltban örök nyugalomra helyezni.

Lelkiüdvéért az engesztelő gyászmisét f. hó 17-én reggel fél 8 órakor a plebánia templomban fogjuk az Egek Urának bemutatni.

NYUGALMA LEGYEN CSENDES, EMLÉKE ÁLDOTT!

Braşov, 1928. aug. 14.

A gyászoló család.

AMERIKA

ELSŐBIZTOSITO BANK RÉSZV. TÁRS., TURDA

Bárki köthet ezen intézetnél a legelőnyösebben, csekély 1200 lej díj ellenében 100.000 lejes életbiztosítást vagy a maga, vagy a hozzátartozói részére. Köthet ugyancsak 1200 lejes csekély díj ellenében 100.000 lejes életbiztosítást amortismenttel kapcsolatosan és kombinálva bármely életkorig. A legelőnyösebb feltételek. Aki gyermekének vagy hozzátartozójának más örökséget hagyni nem tud, kössön ilyen biztosítást és egész életére boldoggá teszi örököseit s halála kötelezi. Már számtalan eset bizonyít e mellett. Nem egy biztosító már házat, földet szerzett a biztosított összegből s alig került ez neki valamelyes csekély összegbe.

3042

Könnyű munkára

lányok felvételnek
(könyvkötőmunkában jártasok előnyben.)

7643

„Westis“ S. A.
Şirul Inului 28.

Párizsi
nyelvtanárnő,
k a német és angol
nyelvet is bírja,
nyelv-
tanítást
ad, óradíj 50 lej.
Ráma-utca 14.
I. em., csak 2-5 óra között

POLOSKA- IRTO SZER

Biztos hatás. Uvegje
25 lej és posta. Kapna-
tő Demeter gyógyszerár-
tában Cluj, Cal. Moşilor 2.

KÖNNYŰ

a fényképezés az új

Agfa Standard gépekkel

Rollfilm-kamrák

		6x9 Lej	6,5x11 Lej
Agfa-Anastigmat-tal	F: 7,7	2.870°—	3.450°—
" "	F: 6,3	3.380°—	3.970°—
" "	F: 4,5	3.970°—	

Lemez- és filmpack kamrák

		6,5x9 Lej	8x12 Lej
Agfa-Anastigmat-tal	F: 6,3	3.380°—	4.350°—
" "	F: 4,5	3.970°—	
Agfa dupla Anastigmat-tal	F: 4,5		5.260°—

Ezeknek a fényképező gépeknek új, tökéletes szerkezete meg fogja lepni!

Használja az új öt részből álló

Agfa-állványt 519°— lejes árrban.

Kimerítő Agfa-árjegyzékek minden fotó-üzletben kaphatók

Az

védjegy világhírű!

3003-2

Ellemetlen hajszálak kiirtása

ráncoz, szeplők, pattanások, radikális arc-
hámlasztás, massage, összes szépséghibák
szakszerű kezelése. — Olcsó bérlet.

„Stella“ kozmetikai Intézet, Kapu-u. 44.

Butorban Fischer neve márka

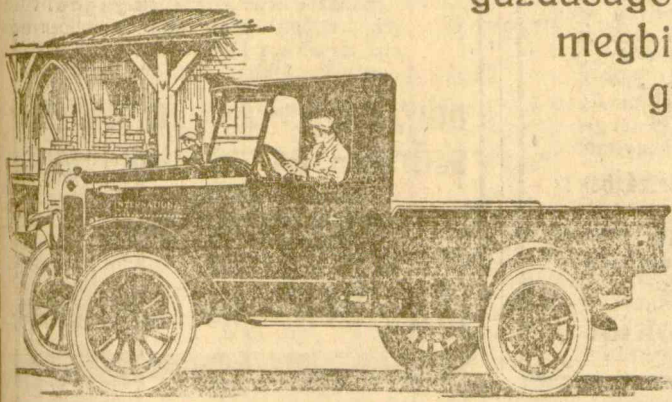
Mitől butor: Újságját beszo
rezné okvetlen tekintse meg
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 61

Fischer Albert
butoráruházát

International

gazdaságos,
megbízható,
gyors teher-
és autóbusz
gépek.

Karl Kugler & Co.
Brassó, Kapu-u. 69

A HERZ-féle kölcsonkönyvtár

legújabb könyvei:

Galassa Imre: Krisztus.

Colette: Az örvényben.

" Mitson Kisasszony.

" Cinci meghal.

" Cinci.

" Az örvény szélén.

Hough Emerson: Mary Warren csodás a'os története

Markovits Rodion: Szibériai Gernizon.

Orczy Emma: Az összekuszált fonat.

Schnitzler Arthur: Beáta asszony meg a fia

Előfizetési díj havonta Lej 80°

**A Brassói Lapok elő-
fizetőinek 50% engedmény!**

8124

A Brassói Lapok
pártoktól, érdekeltségektől teljesen független s
épen ezért minden sora csak az olvasóért van. Min-
ket támogat, de az önmaga érdekeit is szolgálja az
aki mindennap olvassa és másoknak is ajánlja a
Brassói Lapokat.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szö. ár: 6 lei. - Festegabb betűvel 12 lei. - Alkást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei

Ugyanazon szövegű apróhirdetés többszöri feladásán esetén minden három fizetett megjelenés után egy ingyen-megjelenést adunk. Hirdetési díjak előre fizetendők. - Csak válaszhelyeggel felszerelt kérdésközlőkre válaszolunk.

Minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjjal mincse hátralékban, mindaddig, amíg előfizetése tart, havonként egy tíz-szavas apróhirdetést teljesen ingyen közlünk a Brassói Lapokban. Aki valamely hónapban az ingyen hirdetésre szóló jogát nem veszi igénybe, az a következő hónapokban az elmult hónapokra visszamenőleg ezt a jogát már elvesztette. Ezzel szemben azonban joga van minden előfizetőnek későbbi, ezután következő hónapokra szóló jogát előre igénybevenni: még pedig annyi hónapra, ahány hónapra az előfizetési díját ténylegesen előre befizette

Vétel — eladás

Egy használt, gyártilag kijavított üzemképes cséplőgarnitúra 800 mm. cséplővel és 10 lóerős benzínlokomobilal jufányos fizetési feltételek mellett eladó Marikó & Tsa cég-nél, Brassó, Hosszu-utca 137. 7662

Eutór. Imitált virág körös háló szoba sürgősen eladó 12000 leiert — Szítás-u. 43/a. E 1946

Eladó benzínmotorok-szülék teljesen új, perceként 60 liter teljesítménnyel, önköltséggű áram lei 24.000, eladó. A készülék kerekében van felszerelve és bárhol felállítható. Benzín utcai árusításához kiválóan alkalmas. Cim 7654 szám alatt a kiadóban.

4 középiskolát végzett fiatalember szép írással irodai alkalmazást keres Leveleket „Szerény igényű” E 1941 jellege alatt a kiadóba kérnek.

Gyógytári kisegítést, gondnokságot vállal szerényigényű idős gyógyszerész, jövedelmező specialitásokkal. Megkeresések válaszhelyeggel „Zibernpraktikánsnak” E 1939 sz. alatt a kiadóhivatalba kéretnék.

Megbízható családost főr-lakatos okt. 15-re állást keres. Vidékre is elmegy. Nagy János Házótálja. E 1987

Gyakorlott, iskolázott kereskedelmi tisztviselő, magyar, román nyelvtudással állást változtatna. Cim 7676 szám alatt a kiadóban.

Cukrászsegédet, önálló, komoly munkást, ki a cukrászat minden ágában jártas, azonnali belépésre keres Schwimmer cukrász Oradea. 7677

Elárulandó kerestetik azonnalra, ki a 3 nyelvet beszél. Ugyanott egy tanuló is felvétetik. M. Blatt Kapu-utca 38. 7678

Lakás

Szoba, könyhas lakás belvároshoz közel kiadó. Cim E 1949 sz. alatt a kiadóban.

Kiadó új üzlethelyiség, amely irodának vagy műhelynek is kiválóan alkalmas, esetleg lakással. Kötőnő fekvés. — Ugyanott eladó takaréktűzhely, 8 vaskályha és nagy kapu, mind jó állapotban. Vasut-utca 18.

Kiadó egy lakhelyiség mellékhelyiségekkel Cenk. alja 25. 7681

Üzlethelyiség berendezéssel, jörforgalmu helyen olcsón kiadó. Cim E 1940 sz. alatt a kiadóban.

Két szobás modern lakást keres

gyermektelen házaspár szeptember 1-re. Cimeket: „Jól fizetek” jellegére a kiadóba kér.

Egy varrógép, kerékpár és gramofon-üzlethez

társat keresek, esetleg eladnám

külföldi elutazásom miatt.

Cim 2862 szám alatt a kiadóhivatalban.

Perfekt román-magyar-német gyakorlott tisztviselőt keresünk

aki a levelezésben is jártas, perfekt gépiro. — Komoly önálló munkaerők irjanak „Brassói nagyvállalat” jellegére 7389

Pathé Frères Paris

Romániában alapítottatott 1908-ban, București,

Calea Victoriei 10.

Ertesíti a mozi tulajdonos urakat, hogy rak-táran állandóan kaphatók: „Pathé” mozikészülékek, utolsó model — Eredeti „Pathé” alkatrészek és bármilyen más márkájú alkatrészek. Bármilyen rendszerű lámpához való szénrudak, elsőrendű minőség, gazdaságos használat. Speciális javító üzem, egyetlen romániai mozigép javító, ahol bármilyen márkájú gépet gyorsan és teljes szakavatottsággal javítanak.

Direkt szét-üldés az egész országban!!

Felhívunk a mozi tulajdonos urak figyelmét arra, hogy az országban nincsenek fiókjaink és irodáink.

Övakkodjanak utánzatoktól!!

Házasság

Jömegejelenésű érettségizett fiatalember vagyok, 400 hold földem s berendezett villám van. Unom a magányt s

nőszülni óhajtok

Jó családból származó hölgyek teljes című levelet „Koreki” jellegére a kiadóba kérem. 3010-9

Vegyes

Heggesztünk elektromosan motor fejeket, tengelyeket, mindenféle géprészeket teljes garancia mellett Friedrich Testvérek hegyesztő telepe, Timisoara. 2924

Kézdivásárhelyi éjjeli mulató Baromter 13 sz. és a kovásznai bérbeadó, Értekezni Kovászna. 7648

Cserepályha nagy vasasztékban 8 órán belül felállítható. — Terrakotta, vasut-utca 3-a. 7577

Eivállalnék gabonakereskedőktől megbízásokat az ősi szezonra bevásárlásra Cim Szigethy Sámuel kereskedő Alsó-csarnaton. E 1943

Bérbevennék cirka 100 holdas mezősi birtokot felszereléssel — esetleg anélkül idei átvételre. Cim Kozocsa István Sängeorge de padure, jud. Odorheiu. E 1942

Flu, leányka, nő ruhavarrást legolcsóbban én vállalom. Gaálné Lópiac 9 E 1935

Árverési hirdetmény

A Csiktusnád Gyógyfürdő Szövetkezet 1928. augusztus hó 26 án d. u. 3 órakor a fürdőigazgatóság irodájában zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános versenytárgyaláson az 1929 évi idénny bérbeadja a következő iparjogokat:

1. Kettő pékség; 2. kettő mészáros; 3. kettő fényképező; 4. a meg nem váltott fűszerdíjak; 5. zöldsegárulás; 6. cipészet; 7. kárpitos; 8. kettő fűrész; 9. női fodrászat; 10. férfiszabóság; 11. női szabóság; 12. mosónő; 13. tejcsarnok; 14. a meg nem váltott vegyeskereskedés; 15. a meg nem váltott bazar iparjogokat.

16. Haszonbérbe adja továbbá a „Legyes csatát” italméresi joggal és garázshasználattal; 17. a régi cursalon helyén levő „Bodegal”.

Kiküldési ár: az 1. pont alatti jogra 10.000—10.000 lei; a 2. 15.000 lei; a 3. 5000—5000 lei; a 4. 4000 lei; a 5. 500—500 lei; a 6. 200 lei; a 7. 100 lei; a 8. 6000—6000 lei; a 9. 8000 lei; a 10. 10.00 lei; a 11. 300 lei; a 12. 200—200 lei; a 13. 1000 lei; a 14. 3000 lei; a 15. 5000 lei; a 16. 8000 lei; a 17. 8000 lei.

Távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Árverési és szerződési feltételek hivatalos órák alatt a fürdőigazgatóságnál megtekinthetők, ugyanott felvilágosítás is adatik.

Baile Tusnad, 1928. aug. hó 13-án.

7682

Fürdőigazgatóság

Pályázat

Afogarasi román. kath. kántor-tanító állásra pályázatot hirdetünk. Vele kapcsolatos az összes iskolai igazgatói teendők elvégzése. Javadalma: Természetesen lakás, mely áll: két szoba és konyhából, hozzá kerttel. Tanítói fizetése a szolgálati idő arányában a román. kath. Státus által megállapított fizetés. Az igazgatói teendők elvégzése miatt pályázónak legalább 5 éves tanítói kell lennie.

Az egyházközségtől havi 1000 lei kántori fizetés. Kötelessége. Az első és második vegyes osztály vezetése. Az iskolai énekkar vezetése. Mint kántor minden reggel egy misén — énekes — orgonázni. Vasár- és ünnepnapokon az általa betanított kar vezetésével az istentisztelet fényét emelni. A hitközség helyi szervezeteivel kapcsolatos minden társadalmi működésben aktívan részt venni.

Csak képesített kántor-tanítók pályázhatnak a románul tudók. Hangszereket kezelők szép melléklet számíthatnak. Pályázati határidő aug. 30. Fennmar magának a hitközség a jogot, hogy 3 évi időtartam után dönthesse véglegesen kántor-tanítója megtartása felől. Pályázók kérésüket a fogarasi román. kath. plebania címére az egyházmegyei főhatósághoz intézve küldjék a mielőbb. Próbára jelentkezők előnyben részesülnek a saját költségükön tehetik ezt. Próbanap aug. 19 és 20. (vasárnap). Állását a megválasztott szeptember 3-ig kell foglalnia.

Az egyháztanács.

S. BERGER tükrögyár

Targu-Mures, Str. Morii No. 32

Szállít mindenféle tükröt. Vállalja hibás tükrök javítását és újra foncsorozását. 2791

Üzletmegnyitás

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy

„JULIETA”

NOI DIVATÁRUHÁZ cég alatt Brassóban,

Kolostor-utca 5 szám alatt

julius hó 30-án üzletünket megnyitottuk.

Egy elsőrangú bécsi divatszalonban éveken át gyűjtött tapasztalatunk és szakismeretünk a legkényesebb igények kielégítésére képesek.

Üzleti elvünk: Legutolsó divatkreatciókat elsőrangú anyagból választékos izlésű legfinomabb kivitelben, szolid áron forgalomba hozni, amiről a dus választékban eladásra kerülő

női-, baktis- és gyermekruhák, szörme- és posztókabátok

tanuskodnak. Főfőrekvésünk, hogy szolid és pontos kiszolgálással a m. t. közönség bizalmát és meglegedését kiérdemeljék. Kiváló tisztelettel:

„JULIETA” Női Divatáruháza.

Automobil-hűtőket

szakszerűen és gyorsan

VICTORIA

villanyerőre berendezett hűtőműhely készíti, Brassó, Katona-kórház-utca 4.

Benzínlokomobilokat 5—15 HP. nagyságban legolcsóbban vásárolhat Fehér Miklós gépgyár bizományi lerakataán, Cluj Piața Unirei 26. 7652

Olcsón eladó jörforgalmu új szálloda 8 vendégszobával, teljes berendezéssel, azonnali átadás-sal. Cim marosvásárhelyi fiókkiadóban. 7520

Illatszertár nagyvárosban eladó. Ajánlatokat kiadóhivatalba „Fejődő város” 7680 jellegére.

Keresek megvételre egy jókarban levő örege-csep-lőt mely direkt zsákol. Biró Balázs, Moșia Ga-diștea, Viasca E 1938

Eladó Olanderek, Filadendron virágállvány, kottatartó, réz falilámpa, ventilator és egy fiókos szekrény Szentjános-u. 22 E 1936

Szováta fürdőn sürgősen eladó egy nyolc szobás villa olcsó áron. Értekezhetni Szováta fürdőn Biró Imrénél 7673

Állást keres

20.000 lei kaucióval bármilyen megbízható állást keresek szeptember 15-re. Megkereséseket „28 éves” jellegére 7663 szám alatt kérem a kiadóba.

Molnár állást keres azonnali belépésre Fűi István, Jimbor 83. Jud. Odorheiu. 7680

Kirakatrendező, fűszer és csemegés segéd öt nyelvet beszél, állást keres. Cim „Megbízható” E 1945 szám alatt a kiadóban.

Fűtő állást keres Máv. előfűtő vizsgával rendelkezik. Cimeket kér 7674 szám alatt a kiadóba.

Állást nyerhet

Varrólányok és munkások azonnali felvételnek Fri tz Bolesch kötő és szövőgyárában Katonakórház utca 3 szám. 7650

Perfekt szakácsnő és ügyes szobaleány azonnalra vagy szeptember 1-re felvétetik, Geréb mérnök, Gyár-ut 2/b. földszint. 7679

Fiatall fodrászsegéd keresek vidékre, Maros-ujvárra. — Bubi hajvágó előnyben. Jelentkezni kedden este 8—9 óráig Fehér Bárány szálloda 13 szoba. E 1946

Elsőrendű szabásmunka-erőt keres azonnali belépésre Papp György cipész, Csarnátfalu 527. E 1944

Szakképzett, fiatal, ügyes papirkereskedő segédet jó bizonyítványokkal, azonnali belépésre keresek. Bloch H. Arad. 7672

Penzárnokot keres Klein kalapüzlet, Kapu utca 49. 7675